

Statistikk om utleie og innleie på arbeidsmarkedet

Muligheter og kvalitet

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2022/39

Christoffer Berge, Fredrik Steinrem Edelman, Tonje Køber og Salma Taha

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 16. desember 2022

ISBN 978-82-587-1651-5 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

SSB har flere statistikker som sier noe om utleie av arbeidskraft, men lite om innleie. Statistikkene har ulike kilder, fanger opp utleie på ulike måter og har forskjellig aktualitet. Ingen av statistikkene gir et samlet bilde av utleienæringen eller dekker fult ut brukerbehovene.

I dette notatet ser vi nærmere på statistikker i SSB som har opplysninger om utleie- og innleie på arbeidsmarkedet. Notatet beskriver muligheter og utfordringer knyttet til statistikk om utleienæringen.

Arbeidet er finansiert og utarbeidet på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, Desember 2022

Tonje Køber

Sammendrag

Det er behov for mer statistikk om innleie og utleie. Omfanget av utleie eller innleie av arbeidskraft kan i prinsippet beregnes med utgangspunkt i bedriftene (virksomhetene) som leier ut (bemanningsbedrifter), ofte kalt vikarbyrå, og/eller bedriftene som leier inn (kundebedriftene).

Dette notatet drøfter ulike alternativer som finnes i dag som Arbeidsmarkedsundersøkelsen, a-ordningen (registerstatistikker), andre statistikker i SSB og NHO sin egen undersøkelse.

I dette notatet ser vi nærmere på næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2). Det gis en beskrivelse av ulike registerstatistikker og andre statistikker i SSB som har informasjon om utleienæringen. Videre er det laget tabeller etter ulike kjennemerker som yrke, stillingsprosent, kjønn og alder. Det gis også en beskrivelse av de to undesøkelsene som NHO gjennomfører blant sine medlemmer i bemanningsbransjen. Notatet beskriver i tillegg muligheter og utfordringer vedrørende å lage løpende statistikk om utleienæringen.

I 4. kvartal 2021 var det i overkant av 61 500 jobber i næringen utleie av arbeidskraft, en økning på nesten 15 000, eller 31 prosent, fra samme kvartal i 2015. De fleste virksomhetene i denne næringen er små. Om lag 90 prosent av virksomhetene har 100 eller færre ansatte. Det er mange utenlandske pendlere i utleienæringen, med om lag 14 000 i 4. kvartal 2021. Utenlandske pendlere står for om lag 1 av 4 jobber i utleienæringen. Antallet har gått betydelig ned fra 2019, som var året før pandemien. Da var det nesten 20 000 pendlere fra utlandet i denne næringen.

Vi har ikke informasjon i de registerbaserte sysselsettingsstatistikkene om hvilke næringer man er utleid til, men vi har informasjon om yrke. Hva slags yrke de som leies ut fra vikarbyråene har vil kunne antyde noe om hvilken næring man er utleid til. Det mest vanlige enkeltyrket er barnehage- og skolefritidsassistenter. Når vi ser på andelen avtalt arbeidstid de ulike yrkene utgjør av den totale arbeidstiden i næringen, finner vi imidlertid at tømrere og snekkere utgjør en større andel av den totale arbeidstiden enn barnehage- og skolefritidsassistenter. Og det til tross for at det nesten er 50 prosent flere jobber med dette yrket.

Det er behov for mer statistikk om innleie og utleie. Dette notatet drøfter ulike alternativer som finnes i dag som Arbeidsmarkedsundersøkelsen, a-ordningen (registerstatistikker), andre statistikker i SSB og NHO sin egen undersøkelse. SSB har vurdert at det ikke er aktuelt å starte med en ny skjemaundersøkelse eller utvide eksisterende undersøkelser. Det vurderes som for ressurskrevende og gir en uforholdsmessig stor økning i oppgavebyrden for næringslivet.

Anbefalingen er å utnytte mere av informasjonen fra AKU om hvilke næringer man er utleid til, i kombinasjon med registerstatistikk fra utleienæringen. Vurderingen er at det vil samlet sett gi et relativt godt bilde av utleienæringen og med god aktualitet og uten økt oppgavebyrde.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1 Hva er utleie og innleie?	6
1.1 Lovendringer	6
1.2 Om næringen utleie av arbeidskraft	7
2 SSBs statistikk om inn- og utleie	8
2.1 A-ordningen.....	8
2.2 Ulike registerbaserte sysselsettingsstatistikker	11
2.3 Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)	12
2.4 Næringenes økonomiske utvikling.....	13
2.5 Næringslivstjenester, omsetning etter tjenestetyper	14
2.6 Omsetning- og produksjonsindeksen.....	15
2.7 Forskjeller mellom statistikker og utfordringer	16
3 Omfanget av utleie i registerbasert sysselsetting	17
3.1 Antall jobber i uteleienæringen påvirkes av konjunktorene.....	17
3.2 Betydelig andel små virksomheter	19
3.3 Menn og unge dominerer.....	20
3.4 Flest med jobb i Oslo.....	20
3.5 Tømrere og snekkere står for mest arbeidstid.....	21
3.6 Mange med lav utdanning.....	24
3.7 Andelen utenlandske pendlere gikk ned under korona.....	24
3.8 Bedre rapportering av stillingsprosent.....	27
4 Nye datakilder	31
5 Videre arbeid	33
5.1 Ulike alternativer.....	33
5.2 Vurdering av de ulike alternativene	36
5.3 Aktualitet og hyppighet.....	36
5.4 Type formidling.....	37
Referanser	38
Vedlegg A: Beregning av avtalte årsverk	39
Vedlegg B: Definisjoner	40

1 Hva er utleie og innleie?

Omfanget av utleie eller innleie av arbeidskraft kan i prinsippet beregnes med utgangspunkt i bedriftene (virksomhetene) som leier ut (bemanningsbedrifter), ofte kalt vikarbyrå, og/eller bedriftene som leier inn (kundebedriftene).

Omfang av utleie kan måles i antall personer (lønnstakere), oppdrag, timer, omsetning i bemanningsbedrifter eller kostnader til innleie i innleiebedrifter. I tillegg er det bedrifter som driver med utleie til kun ett foretak. Dette benevnes ofte som utleie fra produksjonsbedrifter.

Utleie og innleie av arbeidskraft er regulert i arbeidsmiljøloven. Det er utleiebedriften som er arbeidsgiver, mens innleiebedriften (oppdragsgiver) er ansvarlig for å lede og organisere arbeidet.

Det er også tilfeller av kjøp av tjenester fra andre bedrifter (enterprise eller underenterprise). Ofte er dette arbeidet som utføres «på stedet» for en periode hos den bedriften som er oppdragsgiver. Et entrepriseforhold kjennetegnes ved at en oppdragstaker/entreprenør benytter egne arbeidstakere for å utføre arbeid på oppdrag for en oppdragsgiver. Ved enterprise er entreprenøren forpliktet til å levere et bestemt resultat, og arbeidstakerne er underlagt entreprenørens ledelse og kontroll. Entrepriser reguleres gjennom avtale mellom oppdragsgiver og oppdragstaker, og er ikke omfattet av arbeidsmiljølovens regler om innleie. Skillet mellom innleie og enterprise har derfor avgjørende betydning for rettighetene og pliktene til den som skal ha arbeid utført og den som utfører arbeidet.

1.1 Lovendringer

Fra 2023 vil det komme endringer i reglene rundt innleie. Årsaken til endringen er at regjeringen mener at innleie er en tilknytningsform som fortrenger og utfordrer den faste ansettelsen på flere måter. Selv når innleide er fast ansatt i bemanningsforetaket, fungerer dette mest som et mellomledd. Selve arbeidet utføres hos en annen virksomhet. På denne måten oppstår det et trepartsforhold mellom bemanningsforetaket som formell arbeidsgiver, den enkelte arbeidstaker og innleievirksomheten. Det er ønskelig å få slutt på arbeidsgivere som bruker innleie som en permanent bemanningsstrategi på bekostning av direkte og faste ansettelser.

Regjeringen kom med et [høringsnotat](#) i januar 2022 der det foreslås endringer i regelverket for innleie og utleie, blant annet et forbud mot innleie fra bemanningsforetak på byggeplasser i Oslo, Viken og tidligere Vestfold.

Når det gjelder bruk av underentreprenører, er dette vanlig i byggenæringen og reguleres gjennom ordinære kontraktsforhold. Departementet antar at det med forslaget kan oppstå en dreining mot bruk av mer enterprise i næringen, det vil si at virksomheter kjøper resultatentrepriser fra andre virksomheter under sistnevntes arbeidsledelse i stedet for å utføre arbeidet selv ved hjelp av innleid arbeidskraft. En slik utvikling tilsier at arbeidskraften i så fall er ansatt direkte hos (under)-entreprenørene. Til forskjell fra innleie vil det her foreligge toparts arbeidsforhold direkte i produksjonsleddet.

I tillegg til høringen om forbud om innleie på byggeplasser i Oslo, Viken og tidligere Vestfold har regjeringen også kommet med en [lovproposisjon](#) der det foreslås flere endringer i regelverket for inn- og utleie fra bemanningsforetak:

- En generell innstramming i adgangen til å leie inn fra bemanningsforetak, ved å oppheve adgangen til innleie «når arbeidet er av midlertidig karakter».
- Å styrke innleides rett til fast ansettelse i innleievirksomheten, ved at innleie etter avtale med tillitsvalgte også skal gi rett til fast ansettelse etter en viss tid.

- Å presisere skillet i lovverket mellom innleie og entrepriser, for å unngå at innleie «feilklassifiseres» som entrepriser.
- Å etablere en godkjenningssystem for bemanningsforetak, med utvidede dokumentasjonskrav for å kunne leie ut arbeidskraft, og strengere sanksjoner og konsekvenser ved brudd. Nærmere regler fastsettes i forskrift.

I lovproposisjonen varsler regjeringen at det vil komme et forbud mot innleie fra bemanningsforetak i Oslo-området.

I oktober 2022 kom regjeringen med et [høringsnotat](#) der det foreslås å gi avgrenset unntak av innleie av helsepersonell og arbeidstakere med spesialkompetanse. Saken ble behandlet i Stortinget 12. desember 2022.

1.2 Om næringen utleie av arbeidskraft

I kapittel 3 presenteres det flere tabeller basert på virksomheter som leier ut arbeidskraft. Dette er virksomheter som har næringskode 78.2 etter [standard for næringsgruppering](#).

Alle virksomheter i Norge har en næringskode etter standard for næringsgruppering. Grunnlaget for standarden er EUs standard NACE. Den danner grunnlag for koding av enheter etter viktigste aktivitet i Statistisk sentralbyrås Virksomhets- og foretaksregister (VoF) og for enheter i Enhetsregisteret. Næring er en beskrivelse av en enhets aktivitet og tildeles på grunnlag av den virksomhet/art/bransje enheten i hovedsak tilhører. Næring fastsettes etter gjeldende Standard for næringsgruppering.

Næringen utleie av arbeidskraft (nace-kode 78.2) omfatter virksomheter som driver med utleie av arbeidskraft. Tabellene som presenteres i kapittel 3 er basert på virksomheter med næringskode 78.2.

Ifølge næringsstandarder omfatter nace-kode 78.2: *Omfatter formidling av arbeidstakere til kundens virksomheter i en begrenset tid med henblikk på å supplere kundens arbeidsstyrke og hvor arbeidstakerne er vikarbyråets ansatte. Byråer som grupperes her, fører imidlertid ikke direkte tilsyn med sine ansatte på kundens arbeidsplass.*

Næringskoden omfatter virksomheter som skilles ut for så å bare leie ut til moderselskapet. Dette gjøres i flere næringer som f.eks. flybransjen.

Vi har ikke informasjon om innleie/utleie mellom virksomheter (som har andre næringskoder enn 78.2).

I dette notatet omtaler vi også virksomheter (bedrifter) som leier ut arbeidskraft også som bemanningsselskaper.

2 SSBs statistikk om inn- og utleie

I dette kapitlet gis det en beskrivelse av SSBs statistikker om innleie- og utleie. Kapittel 2.1 beskriver a-ordningen, som er hovedkilden til ulike registerbaserte sysselsettingsstatistikker (kapittel 2.3). Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) omtales kort i kapittel 2.3. Deretter omtales statistikk fra næringslivets økonomiske utvikling i kapittel 2.4 og næringslivstjenester, omsetnings etter tjenestetype, i kapittel 2.5. Omsetnings- og produksjonsindeksen, som er under planlegging, beskrives i kapittel 2.6. Til slutt gis det i kapittel 2.7 en overordnet oversikt over forskjellen mellom statistikkene.

Undersøkelsene NHO gjennomfører blant sine medlemmer i bemanningsbransjen er omtalt i kapittel 4.

2.1 A-ordningen

A-ordningen er hovedkilden for informasjon om arbeidsforhold. Dette er en samordnet digital innsamling av opplysninger om arbeidsforhold, inntekt og skattetrekk til Skatteetaten, NAV og SSB. Ordningen innebærer at SSB får opplysninger om lønn og ansatte direkte fra a-meldingen, som er den elektroniske meldingen som inneholder alle opplysningene som samles inn, istedenfor flere ulike kilder som var gjeldende frem til 2014. A-meldingen er navnet på meldingen som inneholder alle opplysninger som sendes inn til Skatteetaten. På nettsiden <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/> ligger det mer informasjon om a-ordningen og a-meldingen.

A-meldingen gir informasjon om hvert enkelt arbeidsforhold, bl.a. start- og stoppdato på arbeidsforholdet, stillingsprosent og yrke. Opplysningene rapporteres hver måned. I tillegg til a-meldingen benyttes en rekke andre registre, der de viktigste er registeret over vernepliktige fra Vernepliktsverket og Enhetsregisteret og Virksomhets- og foretaksregisteret (VoF). Videre benyttes blant annet register fra Skatteetatens Oppdrags- og arbeidsforholdsregister (OAR), som gir informasjon om utenlandske oppdragstakere.

Enhetsregisteret og Virksomhets- og foretaksregisteret (VoF) gir informasjon om arbeidsgiver relaterte kjennetegn som arbeidssted og næring.

2.1.1 Kvalitet i a-meldingen

Kvaliteten i a-meldingen regnes som god og bedre enn tidligere kilder brukt til arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk. A-meldingen gir generelt et bedre datagrunnlag ved at det er mer korrekt på individnivå samt at det dekker flere arbeidsforhold enn det som var hovedkilden til og med 2014 (NAVs Arbeidstakerregister). Det er flere grunner til at kvaliteten har blitt bedre. Med a-meldingen har vi et sammenhengende regelverk som fremtvinger mer korrekt rapportering. Informasjon om arbeidsforhold og lønn kommer nå fra den samme kilden, og ikke fra ulike kilder som tidligere. I tillegg får vi hyppigere rapportering av lønnsinformasjon. Sammenheng i rapporteringen gir også bedre muligheter for kontroll og oppfølging med flere variabler.

Det er særlig to forhold som har blitt bedre med a-ordningen: a) mer korrekte data om hvilke arbeidsforhold som er aktive i referanseuken, og b) bedre informasjon om egenskapene ved arbeidsforholdene, som f.eks. næringstilknytning og arbeidssted.

Opplysninger om arbeidsforhold (jobber) og lønn rapporteres sammen i a-meldingen, mens det ble rapportert i ulike kilder til og med 2014. Jobber ble rapportert til NAVs Arbeidstakerregister (Aa-registeret), mens lønn ble rapportert til Skatteetatens Lønns- og trekkoppgaveregisteret (LTO-registeret).

I a-meldingen får vi rettet opp en del feil som var i det gamle Aa-registeret, spesielt med hensyn til hvilke personer som faktisk er sysselsatt i referanseuken for statistikken. Det var to typer viktige mangler ved rapporteringen til det tidligere Aa-registeret. For det første lå det inne i registeret en god del arbeidstakerforhold som skulle vært meldt opphørt. For det andre var det forsinkelser i innmelding av nye arbeidsforhold. Disse feilene motvirket hverandre i noen grad, men ga samlet sett noe for mange arbeidstakere. For noen undergrupper var manglene relativt store. For eksempel var det for mange arbeidstakere i næringen *utleie av arbeidskraft* (næring 78.2) fordi mange ikke ble utmeldt i perioder de ikke hadde vikaroppdrag. Arbeidstakere som gikk over på alderspensjon ble dessuten for sent meldt ut og tallet på sysselsatte over 67 år var derfor for høyt. Med data fra a-meldingen, der vi henter inn arbeidstids- og lønnsdata samtidig, kan vi kontrollere faktisk aktivitet ved at personer har hatt utbetalt lønn i referansemåneden.

A-meldingen gir også bedre tall for ulike kjennemerker for yrke, arbeidstid, næring og arbeidssted. Alle opplysningene om yrke og arbeidstid hentes nå fra a-meldingen. I det gamle opplegget (t.o.m. 2014) måtte en del av variablene for yrke og arbeidstid beregnes fordi arbeidsforholdene var hentet fra kilder (bl.a. LTO-registeret) som manglet disse opplysningene. LTO-registeret hadde dessuten bare knytning til foretak og ikke til virksomhet (bedrift/underenhet) under foretaket. I a-meldingen har vi knytning til virksomhet for alle jobber. Det gir mer presise tall for næring og arbeidsstedskommune.

Selv om kvalitet generelt anses som god er det likevel noen utfordringer. Det er dels knyttet til at det særlig rapporteres for mange arbeidsforhold som SSB ikke regner som aktive og dels knyttet til rapportering av arbeidstid. Den første utfordringen har vi gode muligheter for å justere for ved å benytte opplysninger om lønn. Utfordringen omtales nærmere nedenfor.

Arbeidsforhold

Det rapporteres inn mange arbeidsforhold i a-meldingen som etter SSBs vurdering ikke er «aktive» i statistikkperioden. Dette vil kunne gjelde sesongarbeidere som ikke har utført arbeid i referansemåneden (og derfor ikke har fått lønn), der det (feilaktig) ikke er meldt sluttdato på opphørte arbeidsforhold, og tilfeller der personer feilaktig har blitt rapportert med aktivt arbeidsforhold. Sistnevnte gjelder f.eks. personer på vikarlistor som ikke har utført arbeid i perioden.

Hovedkriteriet for å bestemme om et arbeidsforhold skal regnes som aktivt eller ikke er at man har et arbeidsforhold i referanseuka. I tillegg benyttes opplysninger om lønn. Klassifiseringen skjer på følgende måte:

1. Startdato og eventuell sluttdato for arbeidsforholdet tilsier at man har et arbeidsforhold i referanseuka
2. Informasjon om lønn og type lønnsutbetaling avgjør om arbeidsforholdet skal regnes som sysselsetting og om det er aktivt i statistikkperioden. Størrelsen på lønnen har ingen betydning.
3. Personer som ikke har mottatt lønn, men som er midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. skal også regnes som sysselsatte. For å identifisere dette benyttes informasjon om NAV-ytelser som erstatter lønn (sykepenger, svangerskapsenger eller foreldrepenger) og permisjoner/permutteringer. Permisjoner/ permutteringer uten lønn på under 90 dager regnes som sysselsetting (permisjon/permuttering med lønn regnes som sysselsetting uansett lengde).
4. I tillegg sjekkes arbeidsforhold uten lønns- og fraværsopplysning for ulike tidsforsinkelser, f.eks. kan det være en tidsforsinkelse i utbetaling av lønn ved nyoppstartede arbeidsforhold, eller manglende utbetaling av lønn for timelønnte ved avviking av ferie. Derfor inngår også

arbeidsforhold med fersk startdato og arbeidsforhold med utbetalt lønn i måneden før og etter statistikkperioden i populasjonen.

Om lag 96-98 prosent av de innrapporterte arbeidsforholdene blir regnet som aktive på bakgrunn av punkt 1 og 2 over.

Det er kun krav om at permisjoner og permitteringer over 14 dager skal rapporteres i a-ordningen. I henhold til internasjonale anbefalinger fra Internasjonal Labour Organization (ILO) skal permisjoner/permitteringer under 90 dager regnes som sysselsetting. Permisjoner med lønn regnes som sysselsetting uansett lengde, som nevnt over.

På bakgrunn av reglene over blir altså en del jobber regnes som ikke aktive. Tabell 2.1 viser jobber som SSB regner som ikke-aktive, som vi omtaler som jobber som er «vasket» vekk, fordelt etter virksomhetens næring.

Tabellen viser at av totalt 3 570 000 innrapporterte jobber blir nesten 586 000 jobber, eller 16,4 prosent, ansett som ikke-reelle og «vasket» vekk. Andelen som blir «vasket» vekk varierer en del etter næring. Ser vi bort fra primærnæringene finner vi høyest andel i næringen *utleie av arbeidskraft* med ca. 34 prosent. Det betyr altså at 1 av 3 jobber som rapporteres inn i denne næringen blir ansett som ikke-reelle av SSB og dermed «vasket» bort.

Tabell 2.1 Jobber som er ikke-reelle og «vaskes» vekk, etter næring. 4. kvartal 2021

	Antall jobber		Jobber totalt	Andel "vasket" vekk
	"Aktive"	"Vasket vekk"		
I alt	2 984 142	585 863	3 570 005	16,4
Jordbruk, skogbruk og fiske	38 774	32 262	71 036	45,4
Bergverksdrift og utvinning	62 788	2 777	65 565	4,2
Industri	221 454	22 141	243 595	9,1
Elektrisitet, vann og renovasjon	35 263	2 558	37 821	6,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	253 974	37 655	291 629	12,9
Varehandel, motorvognrep.	384 163	67 388	451 551	14,9
Transport og lagring	138 137	25 044	163 181	15,3
Overnattings- og serveringsvirksomhet	118 260	50 430	168 690	29,9
Informasjon og kommunikasjon	108 330	9 003	117 333	7,7
Finansiering og forsikringsvirksomhet	49 176	1 766	50 942	3,5
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	178 642	29 742	208 384	14,3
Forretningsmessig tjenesteyting uten utleie av arbeidskraft	104 343	26 348	130 691	20,2
Utleie av arbeidskraft	61 430	31 022	92 452	33,6
Offentlig administrasjon og forsvar, sosialforsikring	186 719	14 650	201 369	7,3
Undervisning	258 623	48 893	307 516	15,9
Helse- og sosialtjenester	662 421	142 214	804 635	17,7
Personlig tjenesteyting	119 436	40 896	160 332	25,5
Uoppgitt	2 209	1 074	3 283	32,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidstid

Arbeidstid rapporteres i hovedsak med god kvalitet, men det er noen utfordringer. Disse kvalitetsutfordringene går dels i at det ikke rapporteres stillingsprosent for mange timelønnede og dels i at det for noen timelønnede rapporteres standardverdier på enten 0 eller 100. Sistnevnte gjør at det er vanskelig å skille en reell stillingsprosent på 100 fra en feilaktig verdi på 100. På bakgrunn av dette er det utviklet to metoder som gir bedre datagrunnlag for arbeidstid til statistikkproduksjon:

1. Metode som imputerer arbeidstid/stillingsprosent for jobber med positiv fast- og/eller timelønn

2. Metode som imputerer arbeidstid/stillingsprosent for jobber uten positiv fast eller timelønn (nærmeste nabo metode)

Metoden som imputerer arbeidstid/stillingsprosent for jobber med positiv fast- og/eller timelønn består av flere steg. Først avgjøres det om det er en fornuftig sammenheng mellom innrapportert stillingsprosent og lønn. Der det er god sammenheng, som vi har for om lag 80-85 prosent av alle arbeidsforhold, benyttes den innrapporterte stillingsprosenten. I utleienæringen er denne andelen betydelig lavere, omkring 60 prosent.

Der det er en dårlig sammenheng mellom den innrapporterte stillingsprosenten og lønn, beregnes det en stillingsprosent basert på enten betalte timer og antall timer som utgjør fulltid per uke eller basert på lønn. I noen tilfeller skyldes den dårlige sammenhengen at det er rapportert null i stillingsprosent, at den ikke er rapportert i det hele tatt eller at stillingsprosenten er rapportert feil. Erfaringen etter mange år med a-meldingen tilsier at der det er avvik er rapporteringen av lønn som regel korrekt. Metoden er nærmere beskrevet i artikkelen [Metode for bedring av informasjon om arbeidstid](#).

I kapittel 3.8 er det laget tabeller etter både innrapportert stillingsprosent og stillingsprosent etter forbedringene omtalt over.

2.1.2 Yrke

Alle lønnstakere skal rapporteres med yrkeskode og tilhørende yrkestittel i a-meldingen. Yrkeskoden skal her bestemmes ut ifra arbeidstakerens konkrete arbeidsoppgaver, og ikke for eksempel utdanningsnivå, lønn eller stillingstype.

SSB bruker disse dataene om yrke i flere ulike statistikker, og inntrykket er at på aggregert nivå er kvaliteten generelt sett god. Imidlertid avdekket kontroller at det var mangler i yrkesrapporteringen fra flere bemanningsbyråer. Det viste seg at flere bemanningsbyråer rapporterte mange utleide med yrkestittelen «vikarbyråkonsulent» og ikke med hvilke yrker de faktisk jobbet som.

Hvis SSB ut ifra yrkesinformasjonen fra a-meldingen skal kunne si hva de utleide arbeider med, er vi avhengig av at rapporteringen er av bedre kvalitet. SSB tok derfor høsten 2019 kontakt med flere bemanningsbyråer der dette problemet var gjeldende og utarbeidet en veiledning som ble sendt til disse. Det gjorde at rapporteringen etter hvert ble bedre.

Denne endringen i rapportering gjorde imidlertid at det mellom 2019 og 2020 ble et tydelig brudd i statistikk om yrke for næringen *utleie av arbeidskraft* (næring 78.2). Sagt med andre ord er antallene i flere yrkeskategorier for lavt før endringen i rapportering. Ved blant annet å sammenligne yrkesdataene fra a-meldingen med andre kilder med yrkesinformasjon for utleienæringen, er SSBs inntrykk at yrkesinformasjonen fra a-meldingen nå gir et bedre bilde av yrkessammensetningen i næringen. Vi har inkludert statistikk om yrke for næring 78.2, både før og etter bruddet, i kapittel 3.

2.2 Ulike registerbaserte sysselsettingsstatistikker

Det er flere registerbaserte sysselsettingsstatistikker som sier noe utleie av arbeidskraft, som [den registerbaserte sysselsettingsstatistikken](#) (årsstatistikk) og [antall arbeidsforhold og lønn](#) (måned/kvartal). I tillegg finnes det spesialstatistikker som dekker innvandring ([sysselsetting blant innvandrere](#)) og [helse- og sosialpersonell](#).

[Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken](#) omfatter bosatte mellom 15 og 74 år samt både lønnstakere og selvstendig næringsdrivende. Det er imidlertid svært få selvstendig næringsdrivende i næring 78.2. For sysselsatte med flere jobber (arbeidsforhold) er en av jobbene fastsatt som det

viktigste (hovedjobben). Statistikken er per 4. kvartal, dvs. en referanseuke i november (vanligvis 3. uke), og publiseres i slutten av februar året etter.

I statistikken publiseres det detaljerte tall for sysselsatte i næring 78.2 etter region (fylke/kommune). I tillegg publiseres det tall for alder og kjønn i næring 78 (arbeidskrafttjenester), men da omfatter tallene også næring 78.1 (formidling av arbeidskraft) og 78.3 (andre personaladministrative tjenester). Datagrunnlaget omfatter mer informasjon om næring 78.2 enn det som publiseres i statistikkbanken, blant annet alder, kjønn, arbeidstid og yrke.

[Helse- og sosialpersonell](#) omfatter personer med helse- og sosialfaglig utdanning. Lønnstakere og selvstendig næringsdrivende inkluderes i statistikken om sysselsatte for denne gruppen. Statistikken inkluderer personer i alle aldersgrupper og sysselsatte som både er bosatte og utenlandske pendlere (ikke-bosatte). Det publiseres egne tall for antall sysselsatte og avtalte årsverk i næring 78.2 for ulike fagutdanninger innenfor helse og sosial. For lønnstakere med flere jobber (arbeidsforhold) er en av jobbene fastsatt som det viktigste (hovedjobben). Statistikken er per 4. kvartal, dvs. en referanseuke i november (vanligvis 3. uke), og publiseres i begynnelsen av mars året etter.

[Antall arbeidsforhold og lønn](#) omfatter både bosatte og utenlandske pendlere (ikke-bosatte) uansett alder. Statistikken omfatter lønnstakere (antall personer) og arbeidsforhold (jobber), men ikke selvstendig næringsdrivende. Denne statistikken publiseres hyppig (måned/kvartal) og gir dermed de mest aktuelle tallene.

Det publiseres flere tall for næring 78 (arbeidskrafttjenester) i statistikkbanken, men ingen tall for næring 78.2. I kapittel 3 presenteres det flere tall basert på denne statistikken.

Statistikken [sysselsetting blant innvandrere](#) beskriver sysselsettingsnivået blant innvandrere fordelt på verdensregion og landbakgrunn. Denne statistikken gir tall for bosatte sysselsatte mellom 15 og 74 år. For sysselsatte med flere jobber (arbeidsforhold) er en av jobbene fastsatt som det viktigste (hovedjobben). Det publiseres én tabell for næring 78.2, men det finnes mer informasjon i datagrunnlaget og det er mulig å lage mer statistikk for denne næringen. Statistikken er per 4. kvartal, dvs. en referanseuke i november (vanligvis 3. uke), og publiseres i begynnelsen av mars året etter.

Overnevnte statistikker gir altså informasjon om personer som jobber i virksomheter som har utleienæring (næring 78.2). Men vi mangler imidlertid informasjon i registrene om hvilke næringer de er utleid til. Det betyr at vi for eksempel ikke vet hvor mange som blir utleid til bygg og anlegg, sykehus, industrien, skoler, osv. Men vi har opplysninger om yrke, som vil kunne gi en antydning om hvilke næringer man er utleid til, f.eks. ved å anta at personer som har yrke sykepleier er utleid til helse- og sosialnæringen, lærer til utdanningsnæringen, osv. I kapittel 3 ser vi nærmere på hvilket yrke de ansatte i utleienæringen har.

2.3 Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)

[Arbeidskraftundersøkelsen \(AKU\)](#) er en intervjuundersøkelse hvor vi spør et utvalg av befolkningen i Norge mellom 15–89 år om deres forhold på arbeidsmarkedet.

Med ny forordning for *Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)* ble det utarbeidet et nytt spørreskjema. I dette skjemaet spør vi de som jobber i utleie av arbeidskraft (næring 78.2) om de var utleid i referanseuken og hvor de var utleid til.

Siden vi har et nytt spørreskjema og ny utvalgsplan betyr det blant annet at vi ikke har sammenlignbar informasjon om utleieyrke og utleienæring for alle personer som er ansatt via

bemanningsbyråer før vi har to fulle år med data, altså våren 2023. Disse resultatene for 2021, må betraktes som foreløpige og som en første kartlegging av noen hovedresultater fra ny AKU.

Resultatene fra AKU viser at det var 1,3 prosent av de sysselsatte i Norge, eller 35 000 personer, som jobbet i et bemannings- eller vikarbyrå i 2021. Statistikken viser at av de som jobber i et bemannings- eller vikarbyrå er det i underkant av 6 prosent som jobber i administrasjonen, mens resten var ansatt for videre utleie. Av de som var ansatt for videre utleie var det gjennom 2021 om lag to tredeler som faktisk var utleid. Se mer informasjon i artikkelen [1 av 5 i vikarbyrå jobber som skolefritids- eller barnehageassistenter](#).

Næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2) er liten. Det er derfor verdt å merke seg at den tilhørende standardfeilen er i størrelsesorden 5 – 10 prosent for alle resultatene som ble publisert. Dette er mye høyere enn for artiklene som analyserer arbeidsledighet og sysselsetting. Usikkerheten øker når antall personer i gruppen som analyseres synker, så det er spesielt stor usikkerhet knyttet til estimatet over antall unge utleide arbeidstakere.

Ved bruk av AKU får vi informasjon om:

- Ett arbeidsforhold per person, det vil si antall personer
- Kun lønnstakere
- Bosatte
- 15-74 år
- Årstall
- Dekker hele næring 78.2 (uleie av arbeidskraft) uavhengig av type utleievirksomhet
- Statistikkvariabler som gir informasjon om og til hvilken næring de er utleid, yrke, næring, alder, kjønn, arbeidstid i referanseuken og varighet

I prinsippet kan vi gi kvartalstall i AKU, men siden det er så få personer i utleienæringen som er med i utvalget bør vi ha data for et helt år for å kunne si noe med rimelig grad av sikkerhet.

Det vi ikke får informasjon om ved bruk av AKU er hvor stort volum de utleide jobber i løpet av ett år. Det som ofte kan knyttes til antall oppdrag og årsverk/antall timer per år. Dette kommer tydelig frem i dette resultatet fra AKU; *Skole- og barnehageassistent er det helt klart mest vanlige yrket blant utleid arbeidskraft. Tre fjerdedeler av dem er kvinner, noe som igjen betyr at kvinnelige skole- og barnehageassistenter står for om lag en sjettedel av all utleie av arbeidskraft.* Dette resultatet sier ikke noe om det er dette yrket som har mest oppdrag eller antall timer utleid per år.

2.4 Næringenes økonomiske utvikling

Statistikken [næringens økonomiske utvikling](#) gir informasjon om aktiviteten i norsk næringsliv. Statistikken er basert på registerdata fra næringsoppgaver og a-ordningen, spørreundersøkelser og andre kilder som for eksempel årsregnskap. Statistikken publiseres på virksomhets- (bedrifts-) og foretaksnivå.

Alle foretak med markedsrettet aktivitet innenfor næringshovedområdene B-J, L-N og S (se informasjon om næringshovedområdene på nettsiden <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/6>), skal normalt være med i statistikken dersom de er registrert med aktiv virksomhet i Norge i statistikkåret. Fra og med årgang 2021 omfatter også statistikken næringshovedområdene P, Q og R. Stats- og trygdeforvaltningen, fylkeskommuner og kommuner er ikke med i statistikken.

Statistikken gir tall for antall enheter, sysselsatte, fylke, omsetning (i millioner kroner), osv. for bl.a. næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2).

Det publiseres flere tabeller, bl.a.:

<https://www.ssb.no/statbank/table/12817/> (foreløpige tall)

<https://www.ssb.no/statbank/table/12910/>

<https://www.ssb.no/statbank/table/12936/>

<https://www.ssb.no/statbank/table/12937/>

I tallene for lønnstakere er alle arbeidsforhold i en enhet i løpet av året lagt til grunn. Det er gjort kontroller slik at én person kun kan ha ett arbeidsforhold i samme foretak, men kan være registrert som ansatt i flere foretak samtidig.

Lønnstakere i *næringenes økonomiske utvikling* viser et gjennomsnitt av antallet i løpet av året.

Med sysselsetting menes summen av eiere og lønnstakere. Personer med mer enn ett arbeidsforhold vil kunne være telt med som sysselsatt i flere næringer. Sysselsettingstallene i *næringenes økonomiske utvikling* viser et gjennomsnitt av antall sysselsatte i løpet av året.

Det er dermed forskjell mellom lønnstakere i statistikken *Antall arbeidsforhold og lønn* og sysselsatte i *den registerbaserte sysselsettingsstatistikken*, hvor vi teller på et gitt tidspunkt (referanseuke), og sysselsatte i statistikken *næringenes økonomiske utvikling*, hvor det beregnes et gjennomsnitt over året.

Antall lønnstakere og sysselsatte i *næringenes økonomiske utvikling* er dermed ikke direkte sammenlignbar med lønnstakere og sysselsatte i annen statistikk.

Statistikken publiseres årlig. Foreløpige tall publiseres ca. 10 måneder etter statistikkårets utløp, mens endelige tall publiseres om lag 17 måneder etter statistikkårets utløp.

2.5 Næringslivstjenester, omsetning etter tjenestetyper

Statistikken *næringslivstjenester, omsetning etter tjenestetype*, gir detaljert informasjon om tjenestetypene som produseres i ulike næringer, blant annet arbeidskrafttjenester (næring 78). Statistikken er basert på a-ordningen, undersøkelser og andre registerdata som f.eks. årsregnskap. Statistikken publiseres på foretaksnivå.

Statistikken omfatter de fleste foretak innenfor de næringene som omfattes av statistikken. Det vil si at de alle fleste foretak som inngår i arbeidskrafttjenester, som omfatter utleie av arbeidskraft (78.2), inngår i statistikken.

Det publiseres tall for omsetning (i millioner kroner og prosent) som fordeles etter følgende enhetstyper:

- 01 Rekruttering av arbeidskraft
 - 01.01 Rekruttering av ledende personale
 - 01.02 Rekruttering av øvrig personale
- 02 Utleie av arbeidskraft
 - 02.01 Databehandling og telekommunikasjon
 - 02.02 Annet kontorarbeid
 - 02.03 Butikkarbeid, engroshandel og annet salgsarbeid
 - 02.04 Industri og produksjon
 - 02.05 Hotell, restaurant og kjøkken/kantine
 - 02.06 Helse

- 02.07 Transport, lager og logistikk
- 02.08 Bygg og anlegg
- 02.09 Annet
- 03 Andre tjenester i forbindelse med formidling av arbeidskraft
- 04 Annet

02.09 ANNET omfatter område som ikke er klassifisert, for eksempel barnehageansatte og skole.

03 Andre tjenester i forbindelse med formidling av arbeidskraft omfatter ansatte med spesiell kompetanse, for eksempel regnskapsfører, revisor, legalbistand, konkursformidling, osv.

04 Annet omfatter omsetning som selskapene har vedrørende andre oppgaver som ikke er tilknyttet til deres hovedformål. Spesielt er utleie av eiendom eller internetransaksjonen som fakturering management free i konsernet.

Omsetning for næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2) fordelt etter tjenestetype er tilgjengelig i følgende statistikkbanktabell: <https://www.ssb.no/statbank/table/08210/>.

Tallene for 2020 viser at av om lag 31 milliarder kroner i total omsetning i næring 78.2 kommer i underkant av 10 milliarder kroner (29 prosent) fra utleie til bygg- og anlegg, mens ca. 5,4 milliarder kroner (15,9 prosent) kommer fra industri og produksjon. Omtrent 2,2 milliarder kroner (6,3 prosent) kom fra utleie til helse.

Statistikken publiseres årlig og normalt ca. 17 måneder etter referanseårets utløp.

Det finnes tall tilbake til 2005, men med brudd mellom 2007 og 2008 på grunn av ny næringsstandard i 2008. Tall for perioden 2005-2007 er tilgjengelig i denne statistikkbanktabellen:

<https://www.ssb.no/statbank/table/06548/>

2.6 Omsetning- og produksjonsindeksen

Nedenfor gis det en omtale om *omsetningsindeksen for tjenestenæringer (OIT)* og *produksjonsindeksen for tjenestenæringer (PIT)*. Dette er statistikker som er under planlegging. OIT publiseres fra mars 2023 og PIT fra mars 2024. Begge statistikkene er månedlig, skjembasert og dekker næringene 49-82 (eksklusive finansnæringer). Statistikkene vil bli publisert ca. 35 dager etter periodens utløp.

Omsetningsindeks for tjenestenæringer (OIT):

Statistikken skal dekke det meste av næringshovedområdene transport og lagring (H), overnattings- og serveringsvirksomhet (I), informasjon og kommunikasjon (J), omsetning og drift av fast eiendom (L), faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting (M), og forretningsmessig tjenesteyting (N). se informasjon om hva som inngår i næringsområdene på nettsiden

<https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6.>

Utvalget består av om lag 2 200 foretak (trukket fra en populasjon på litt over 100 000 foretak). Foretakene rapporterer omsetningstall via Altinn-skjema hver måned. Datainnsamlingen startet i januar 2021 og svarprosenten ligger på ca. 98-99 prosent. Utvalgsdata blir blåst opp for populasjonen ved å bruke MVA-data som et oppblåsningsgrunnlag.

Utvalget består av om lag 70 foretak i næringen utleie av arbeidskraft (78.2). Det rapporteres kun informasjon om omsetning per måned og det finnes dermed ingen informasjon om hvilke næringer man er utleid til.

Statistikken vil bli publisert etter to siffer næring, dvs. vil bli publisert for hele næring 78 (arbeidskrafttjenester). Arbeidskrafttjenester omfatter også enkelte andre næringer enn utleie, som 78.1 Rekruttering og formidling av arbeidskraft og 78.3 Andre personaladministrative tjenester.

Produksjonsindeks for tjenestenæringer (PIT):

Denne statistikken skal dekke de samme næringene som den nye månedlige omsetningsindeksen omtalt over. Produksjonsindeksene vil i hovedsak baseres på deflaterte omsetningsindekser, der produsentprisindekser for tjenester skal brukes som mål på prisutviklingen i de ulike næringene. På enkelte områder vil direkte volummål eller timeverk fra a-ordningen benyttes.

2.7 Forskjeller mellom statistikker og utfordringer

Tabellen nedenfor viser noen hovedforskjeller mellom statistikkene omtalt i kapittel 2.2-2.6. Det er kun AKU som gir informasjon om hvor man er utleid til. Statistikken *næringslivstjenester, omsetning etter tjenestetype*, gir informasjon om hvilke tjenestetyper som produseres.

Tabell 2.2 Hovedforskjeller mellom ulike statistikker vedrørende næringen utleie av arbeidskraft (78.2)

	AKU	Registerbaserte sysselsettingsstatistikker	Omsetnings- og Produksjonsindeksen	Næringens økonomiske utvikling	Næringslivstjenester, omsetning etter tjenestetyper
Hva/volum	Kun antall personer og timer i referanseuken	Jobber og årsverk/timer per år	Volum vil trolig bli beregnet fra omsetning og pris	Sysselsatte og lønnstakere (gjennomsnitt over året), årsverk og omsetning per år	Omsetning per år
Alder	15-74 år	Alle eller 15-74 år (avhengig av statistikk)	Alle	Alle	Alle
Personer	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Jobber	Kun hovedarbeidsforhold	Alle jobber (avhengig av statistikk)	Nei	Ja (gjennomsnitt over året)	Nei
Omsetning	Nei	Nei	Ja	Ja	Ja
Bosatte/pendlere til Norge	Bosatte	Bosatte og pendlere til Norge (avhengig av statistikk)	Bosatte- og pendlere til Norge	Bosatte- og pendlere til Norge	Bosatte- og pendlere til Norge
Register/Utvalg	Utvalg	Fulltelling, register	Utvalg	Register og utvalg	Register og utvalg
Nøyaktighet	Informasjon om hvilken næring man er utleid til	Ingen direkte informasjon om hvor man er utleid til, men bruk av yrke som forutsetning og utleid	Ingen informasjon om hvor man er utleid til	Ingen informasjon om hvor man er utleid til	Ingen direkte informasjon om hvor utleid til, men omsetning fordeles etter tjenestetype
Aktualitet	Høy, 4-6 uker etter årets utløp	Høy, 5-6 uker etter kvartalets utløp	Høy, ca. 35 dager etter periodens utløp	Lav, foreløpige tall 10 mnd. etter årets utløp og endelige tall ca. 17 mnd. etter	Lav, ca. 17 måneder etter årets utløp
Hypighet	Årlig	Kvartal	Måned	År	År
Tidsserier	2021-	2008 ¹ og 2015/2016 (avhengig av statistikk)	2015-	1999 - ^{1,2}	2005 - ^{1,2}
Kvalitet	God	God	God	God	God
Dekning av utleie	Alle sysselsatte i næring 78.2	Alle lønnstakere i næring 78.2	Dekker næring 78	Dekker næring 78.2	Dekker næring 78.2
Dekning av innleie	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

¹ Brudd mellom 2014 og 2015 pga. ny datakilde fra og med 2015 (a-ordningen).

² Brudd mellom 2007 og 2008 pga. ny næringsstandard (endring fra SN2002 til SN2007).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3 Omfanget av utleie i registerbasert sysselsetting

Dette kapitlet presenterer deskriptiv statistikk som belyser omfanget og utviklingen i utleienæringen (næring 78.2). Omfanget av utleie beskrives i hovedsak ved å se på kjennetegn knyttet til personer og jobber (arbeidsforhold). Statistikken presenterer i første omgang utviklingen i utleienæringen (næring 78.2) fra 2008 til 2021. Deretter fokuseres det på tidsrommet fra og med 2015, da a-ordningen trådte i kraft som ny datakilde.

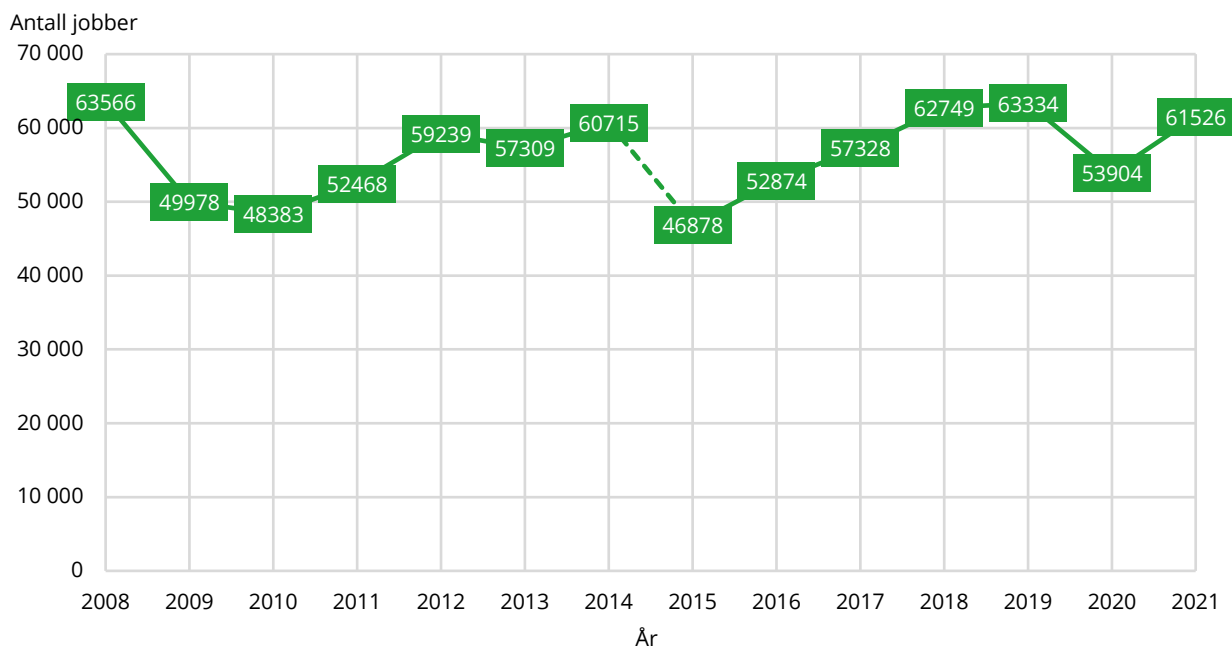
De fleste tabellene og figurene er basert på statistikken *antall arbeidsforhold og lønn*, omtalt i kapittel 2. Med unntak av noen av tabellene som beskriver yrkene i næring 78.2, skiller det ikke mellom utleide individer og personer med administrative oppgaver og andre tjenester i næringen. Andelen i næringen som ikke utgjør utleide arbeidstakere antas midlertidig å ligge på omkring 17 prosent (Nergård, 2021).

Dersom ikke annet er nevnt er alle tall per 4. kvartal.

3.1 Antall jobber i utleienæringen påvirkes av konjunktorene

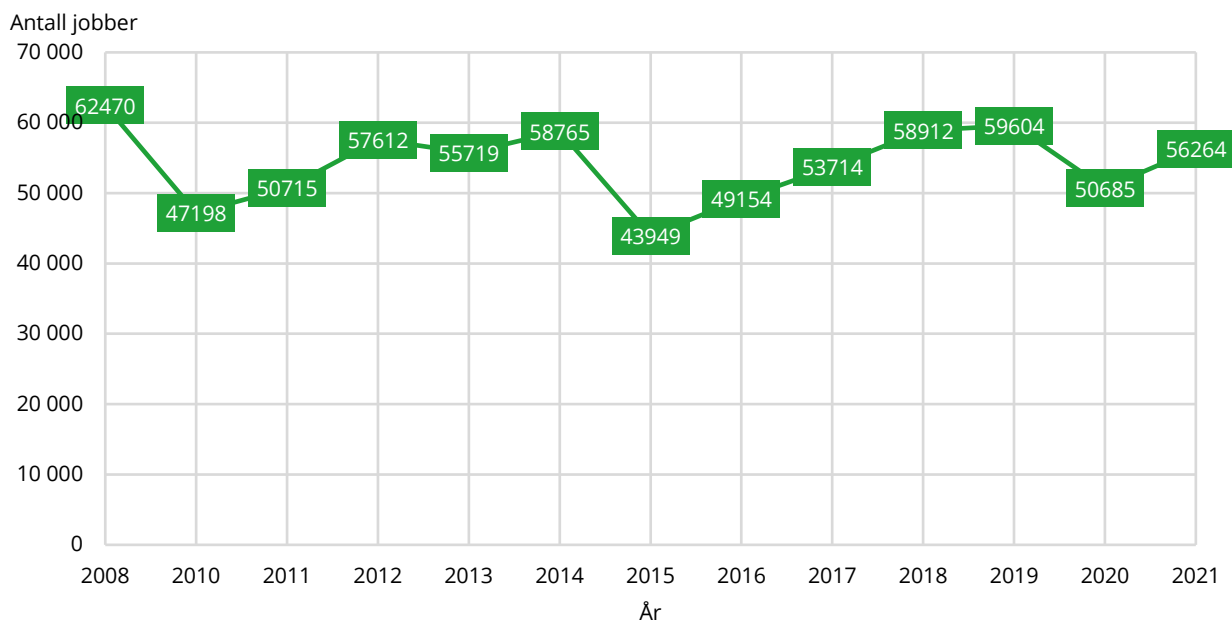
Figur 3.1 viser det totale antallet jobber i utleienæringen for perioden 4. kvartal 2008 - 4. kvartal 2021. Tallene omfatter alle jobber og inkluderer både bosatte og utenlandske pendlere (ikke-bosatte). Det er ingen aldersavgrensning. Dette er samme populasjon som i statistikken *antall arbeidsforhold og lønn*, men går lengre tilbake i tid enn 2016. En person med flere jobber i ulike virksomheter vil altså fanges opp i denne figuren. Dette i motsetning til figur 3.2, der vi kun ser på hovedjobben. Det vil si at vi ser på antall personer og ikke antall jobber. Tallene i figur 3.1 og figur 3.2 er hentet fra upubliserte data.

Som omtalt i Nergård (2021) bærer næringen preg av å være konjunkturutsatt med tydelige fall i antall jobber ved tre ulike tidspunkt. Nedgangene i antall jobber på disse tidspunktene kan relateres til finanskrisen i 2008, oljeprisfallet i 2014 og Covid-19 i 2020. Som følge av ny hoved-datakilde fra og med 2015 (a-ordningen), må imidlertid størrelsen på nedgangen i antall jobber mellom 2014 og 2015 tolkes med noe usikkerhet. Informasjon om bruddet og ny datakilde, som gir mer presis informasjon om arbeidsforholdet er aktivt på tellingstidspunktet (4. kvartal) enn i de gamle datakildene, finnes i kapittel 2.1.1. Videre viser figur 3.1 en stor økning i antall jobber i utleienæringen fra 2015 til 2021. I 2021 var det i overkant av 61 500 jobber i denne næringen, en vekst på over 14 600, eller 31 prosent, fra 2015.

Figur 3.1 Utvikling av antall jobber i NACE 78.2. 4. kvartal 2008-2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

En alternativ fremstilling av utleienæringens utvikling er å se på personers hovedjobber, slik som fremstilt i figur 3.2. Ved å se på hovedjobber ekskluderes eventuelle bijobber personer har i andre virksomheter og det inkluderes kun én jobb per person. Selv om trenden over antall jobber i utleienæringen er lik, fører denne fremstillingen til noe lavere jobbtall for hele perioden. I 2015 og 2021 var det henholdsvis i underkant av 44 000 og overkant av 56 000 hovedjobber i næringen.

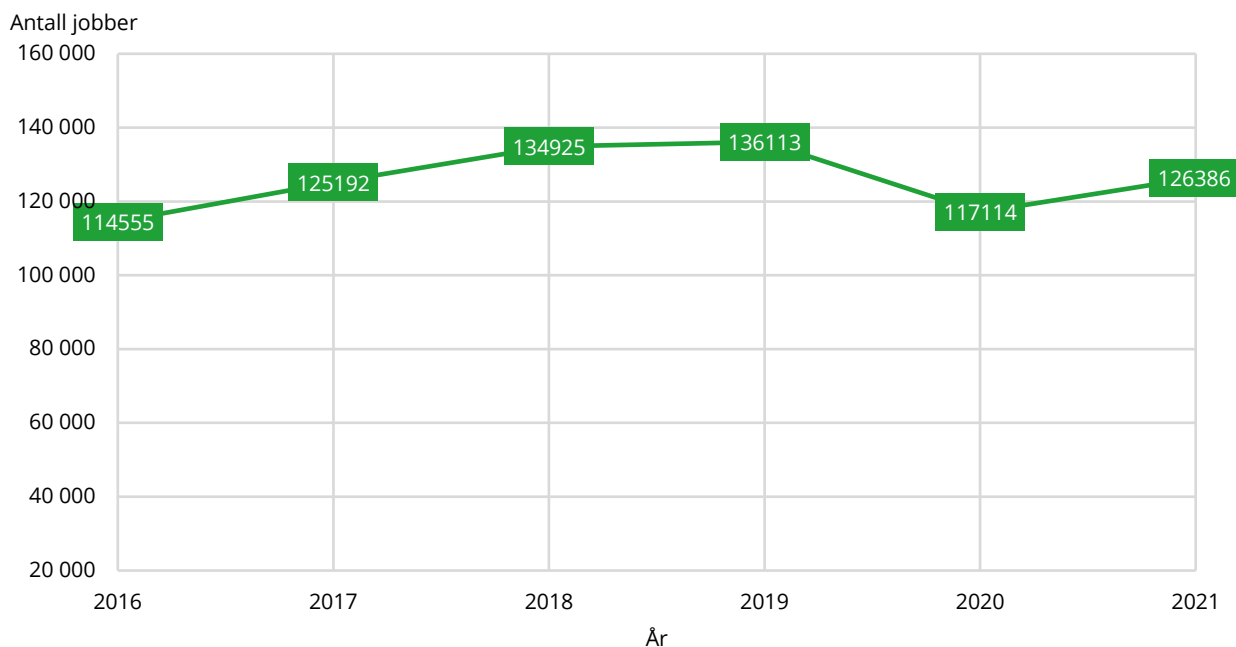
Figur 3.2 Utvikling av hovedjobber i næring 78.2. 4. kvartal 2008-2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I det foregående har 4. kvartal (november) blitt benyttet som tellingstidspunkt. Det betyr at jobber som ble avviklet før november måned eller som startet like etter ikke vil komme med i statistikken. Det er mange bevegelser i løpet av ett år og derfor interessant å se på det totale antallet jobber gjennom hele kalenderåret for næringen.

I figur 3.3 inkluderes alle unike jobber gjennom hele året i perioden 2016 til 2021. Det betyr at personer som jobber i samme virksomhet i flere måneder kun teller én gang per år. Vi ser at med denne beregningsmetoden blir antallet jobber nærmest doblet sammenliknet med figur 3.1 som viser antallet arbeidsforhold per 4. kvartal. Når hele året er referanseperiode var det i overkant av 126 000 i utleienæringen i 2021, en økning på om lag 11 prosent fra 2016.

Figur 3.3 Utviklingen av antall unike jobber gjennom hele året for alle arbeidstakere i næring 78.2. 2016-2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Mer om år som referanseperiode

Når vi ser på hele året som referanseperiode tar vi med alle jobber som er innrapportert minst én gang i løpet av kalenderåret og hvor man har mottatt lønn for arbeid. Dette i motsetning til for eksempel [den registerbaserte sysselsettingsstatistikken](#) (som har en uke i november som referanseperiode) og [antall arbeidsforhold og lønn](#) (som har en uke i midtmåned i kvartalet som referanseperiode). Tallene med hele året som referanseperiode sier dermed hvor mange jobber (arbeidsforhold) det er totalt i løpet av et kalenderår, men ikke noe om når arbeidet skjer i løpet av året. Vi tar dermed hensyn til at det er mange flere som jobber i denne næringen i løpet av året enn kvartals- og månedstallene viser.

I resten av notatet benytter vi 4. kvartal som tellingstidspunkt. Tabellene er basert på statistikken *antall arbeidsforhold og lønn*. Alle jobber er med, og ikke bare hovedjobben. Det vil si at tallene omfatter både bosatte og utenlandske pendlere (ikke-bosatte), mens selvstendig næringsdrivende ikke er inkludert. Det er imidlertid svært få selvstendig næringsdrivende i utleienæringen (næring 78.2).

3.2 Betydelig andel små virksomheter

Virksomheter i utleiebransjen (næring 78.2) kan grupperes etter antallet jobber i den enkelte virksomhet. I tabell 3.1 fordeles virksomheter etter størrelse målt i antall jobber. Vi ser at de fleste virksomheter er små i den betydning av at de har registrert 20 eller færre jobber. Slår vi sammen de to minste gruppene (over 500 ansatte) ser vi at 90 prosent av alle virksomheter har 100 eller færre jobber. I 2021 utgjorde imidlertid de to minste gruppene 12 prosent av alle jobbene i utleiebransjen.

Tabell 3.1 Virksomheter i næring 78.2, etter størrelse målt i antall jobber. Prosent. 4. kvartal 2016 -2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 til 20 jobber	63,3	62,6	60,6	62,5	63,6	61,6
21 til 100 jobber	26,9	27,0	28,5	27,1	28,2	29,1
101 til 500 jobber	9,3	9,8	10,2	9,7	7,8	8,6
501 til 1000 jobber	0,4	0,5	0,5	0,6	0,4	0,5
1001 – jobber	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.3 Menn og unge dominerer

Tabell 3.2 viser en klar dominans av menn i utleienæringen. I 2021 var andelen menn rundt 70 prosent. Denne andelen har holdt seg relativt stabilt mellom 2016 og 2021.

Tabell 3.2 Antall jobber i næring 78.2, etter kjønn. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Menn	69,0	70,0	71,0	72,0	70,0	68,0
Kvinner	31,0	30,0	29,0	28,0	30,0	32,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Et annet kjennetegn ved utleienæringen er den store andelen unge mennesker. Tabell 3.3 viser andelen i utleienæringen fordelt på ulike aldersgrupper. I 2021 er nærmere 50 prosent yngre enn 35 år. Det er aldersgruppen 25-34 år som utgjør den største gruppen med en andel på omkring 30 prosent. Det er kun marginale endringer i mønsteret på aldersfordelingen de siste årene.

Tabell 3.3 Aldersfordeling i næring 78.2. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Under 15 år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-24 år	17,9	17,5	17,2	16,6	17,7	19,5
25-34 år	33,0	32,3	31,1	29,7	29,7	29,0
35-44 år	23,3	23,8	24,1	24,4	23,5	22,4
45-54 år	17,1	17,4	17,8	18,7	18,3	17,6
55-64 år	7,5	7,9	8,5	9,1	9,3	9,7
65-74 år	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4	1,7
75 +	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.4 Flest med jobb i Oslo

Ikke overraskende finner vi mest utleie av arbeidskraft i de største fylkene. I tabell 3.4 ser vi at andelen er relativt stabile de siste årene. Unntaket er Rogaland hvor det har vært en jevn økning fra 7,8 prosent i 2016 til 12,6 prosent i 2021. Det er østlandsregionen, spesielt Oslo, som har den største andelen utleie med omtrent en fjerdedel av alle jobber.

For å kunne konstruere sammenlignbare tidsserier etter kommunereformen i 2018/2019, følger alle kommuner i tabell 3.4, både før og etter reformen, den nye standarden som ble gjeldene fra januar 2020. I tillegg har kommuner som ble delt som følge av reformen blitt plassert i kategorien *uoppgett*.

Merk at arbeidsstedsfylke angir fylket hvor utleievirksomheten har sin adresse, og ikke der de utleide faktisk jobber.

Tabell 3.4 Antall jobber i næring 78.2, etter arbeidsstedsfylke. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Oslo	27,2	26,3	26,3	25,0	24,6	25,2
Rogaland	7,8	8,3	9,2	11,5	11,7	12,6
Møre og Romsdal	3,6	3,5	3,7	4,4	4,2	4,0
Nordland	1,9	2,4	2,2	2,1	2,6	2,7
Viken	17,5	17,0	18,3	16,8	16,3	16,7
Innlandet	3,6	3,5	3,4	2,6	2,8	2,8
Vestfold og Telemark	4,8	5,2	4,9	4,5	4,4	4,6
Agder	2,8	2,6	2,9	3,2	3,5	3,7
Vestlandet	12,8	12,8	12,5	14,3	13,2	13,0
Trøndelag	8,3	8,8	8,1	8,1	8,9	8,2
Troms og Finnmark	3,2	3,5	3,1	3,7	3,8	4,0
Uoppgitt	6,6	6,2	5,5	3,9	4,0	2,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.5 Tømrere og snekkere står for mest arbeidstid

For å se på hva de som er sysselsatt i næring 78.2 jobber med, kan vi se på hvilke yrker de har. Yrket skal være basert på de konkrete arbeidsoppgavene i jobben og skal slik sett ikke påvirkes av om man er leid ut fra et bemanningsbyrå.

Det mest vanlige enkeltyrket i næring 78.2 er barnehage- og skolefritidsassistenter. Det samsvarer med funnene til Lien (2022) som bruker Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) som kilde for yrkesopplysninger. Etter barnehage- og skolefritidsassistenter følger lagermedarbeidere og materialforvaltere, tømrere og snekkere, kontormedarbeidere og operatører innen næringsmiddelproduksjon. Dette illustrer at de utleide jobber i mange forskjellige yrker.

Tabell 3.5 Yrkesfordelingen etter de største 4-sifrede yrkeskoder i næring 78.2. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5311 Barnehage- og skolefritidsassistenter mv.	5,4	6,0	6,3	6,5	9,0	10,2
4321 Lagermedarbeidere og material-forvaltere	3,5	3,5	3,5	3,9	7,0	7,8
7115 Tømrere og snekkere	9,0	8,6	9,3	8,3	8,1	6,8
4110 Kontormedarbeidere	2,7	3,1	3,1	3,1	5,7	5,9
8160 Operatører innen næringsmiddelproduksjon	2,6	2,7	2,4	2,6	4,2	4,1
7411 Elektrikere	2,7	3,2	3,4	3,4	3,4	3,3
2223 Sykepleiere	2,2	2,3	2,0	2,2	2,5	3,0
7114 Betongarbeidere	3,1	3,2	3,4	2,9	2,7	2,8
3333 Arbeidsformidlere	13,7	13,2	12,7	10,8	4,6	2,8
9313 Hjelpearbeidere i bygg	2,5	2,3	2,3	1,8	1,9	2,7
7126 Rørleggere og VVS-montører	2,1	1,9	2,5	2,4	2,5	2,1
7511 Slaktere, fiskehandlere mv.	1,4	1,4	1,4	1,5	1,9	1,7
5321 Helsefagarbeidere	0,8	0,8	0,9	0,8	1,2	1,6
9112 Renholdere i virksomheter	1,3	1,3	1,3	1,3	1,5	1,6
7233 Anleggsmaskin- og industrimekanikere	0,9	1,3	1,4	2,6	2,0	1,5
7212 Sveisere	1,5	1,3	1,7	3,1	1,6	1,2
7124 Isolatører mv.	0,3	0,6	0,7	0,7	0,8	1,2
9312 Hjelpearbeidere i anlegg	1,4	1,5	1,6	1,3	1,3	1,1
7119 Andre bygningsarbeidere	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	1,1
9412 Kjøkkenassistenter	1,4	1,3	1,2	1,2	0,7	1,1
2423 Personal- og karriererådgivere	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1
3117 Ingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi	0,6	0,7	0,9	1,1	1,0	1,0
9333 Laste- og lossearbeidere	1,9	1,7	1,5	1,7	1,3	1,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Foretas yrkesgrupperingen på et mer aggregert nivå er det håndverkere som utgjør det største yrkesfeltet i næring 78.2. Dette gjelder for alle årene i tabell 3.6. For 4. kvartal 2020 og 2021 er det kontoryrker og salgs- og serviceyrker, der barnehage- og skolefritidsassistenter inngår, som etterfølger håndverkere som de mest vanlige yrkesfeltene.

Tabell 3.6 Yrkesfordelingen etter 1-sifrede yrkeskoder i næring 78.2. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 Militære yrker og uoppgitt	3,6	2,8	2,4	3,2	2,8	2,2
1 Ledere	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9	1,7
2 Akademiske yrker	7,1	7,4	7,0	7,7	7,9	8,7
3 Høgskoleyrker	21,4	20,8	20,1	18,3	11,9	9,2
4 Kontoryrker	9,1	9,7	9,5	9,9	15,3	16,8
5 Salgs- og serviceyrker	11,3	11,0	11,0	10,5	13,2	16,0
6 Bønder, fiskere mv.	0,5	0,5	0,2	0,2	0,3	0,3
7 Håndverkere	26,7	27,1	29,9	31,8	29,0	26,5
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv.	8,0	8,4	8,0	7,1	9,1	9,2
9 Renholdere, hjelpearbeidere mv.	10,7	10,6	10,2	9,8	8,6	9,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.7 viser andelen avtalt arbeidstid de ulike yrkene utgjorde av det totale antallet arbeidstid i næring 78.2. Kun de største yrkene inngår i tabellen. For eksempel betyr andelen til kontormedarbeidere på 6,5 at den avtalte arbeidstiden i dette yrket utgjorde 6,5 prosent av all avtalt arbeidstid i næring 78.2.

Det var tømrere og snekkere som er yrket med størst andel av den avtalte arbeidstiden både i 2020 og 2021. Det var til tross for at det i antall er nesten 50 prosent flere arbeidsforhold med yrket barnehage- og skolefritidsassistenter mv. i 2021. Tømrere og snekkere etterfølges av

lagermedarbeidere og materialforvaltere i både 2020 og 2021. De fleste med yrke som tømrere og snekkere jobber med bygg- og anleggsvirksomhet.

Tabell 3.7 Andel av avtalt arbeidstid i næring 78.2, etter de største 4-sifrede yrkeskoder. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
7115 Tømrere og snekkere	10,2	9,4	9,9	8,6	8,6	7,7
4321 Lagermedarbeidere og material-forvaltere	3,3	3,4	3,4	3,6	6,9	7,2
5311 Barnehage- og skolefritidsassistenter mv.	4,3	4,5	4,5	4,9	6,3	6,5
4110 Kontomedarbeidere	2,5	2,9	3,0	3,0	6,1	6,5
8160 Operatører innen næringsmiddelproduksjon	2,6	2,6	2,2	2,5	4,2	4,0
7411 Elektrikere	3,1	3,5	3,7	3,7	3,7	3,8
3333 Arbeidsformidlere	12,1	14,6	14,0	12,1	5,0	3,2
7114 Betongarbeidere	3,5	3,5	3,6	3,1	3,0	3,1
2223 Sykepleiere	1,9	2,0	1,7	2,0	2,4	3,0
9313 Hjelpearbeidere i bygg	2,8	2,5	2,5	1,8	1,9	2,5
7126 Rørleggere og VVS-montører	2,4	2,0	2,8	2,6	2,7	2,5
0000 Uoppgitt / yrker som ikke kan identifiseres	3,3	2,6	2,1	2,9	2,5	2,3
7511 Slaktere, fiskehandlere mv.	1,4	1,4	1,5	1,6	2,0	1,9
7233 Anleggsmaskin- og industrimekanikere	1,0	1,5	1,6	2,9	2,3	1,8
7124 Isolatører mv.	0,4	0,6	0,8	0,7	0,9	1,5
7212 Sveisere	1,6	1,4	1,8	3,3	1,8	1,4
5321 Helsefagarbeidere	0,6	0,6	0,7	0,6	1,0	1,4
9112 Renholdere i virksomheter	1,1	1,0	1,0	1,0	1,2	1,4
2423 Personal- og karriererådgivere	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,3
3117 Ingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi	0,7	0,8	1,0	1,3	1,2	1,3
7119 Andre bygningsarbeidere	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	1,1
9312 Hjelpearbeidere i anlegg	1,5	1,6	1,6	1,3	1,2	1,1
7214 Platearbeidere	0,8	0,7	1,3	1,9	1,3	1,0
4311 Regnskapsmedarbeidere	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Som vi beskrev i kapittel 2.1.2 var det tidligere klare mangler ved rapporteringen av yrke fra bemanningsbyråene. Endringen som skjedde i rapporteringen etter 2019 gjør det vanskelig å tolke om endringstall for et yrke skyldes endring i rapportering eller endring i det reelle antallet med dette yrket. Særlig har vi sett vi at yrkene lagermedarbeidere og materialforvaltere, kontomedarbeidere og operatører innen næringsmiddelproduksjon virker å ha blitt påvirket av rapporteringsendringen. Alle disse yrkene hadde en kraftig økning mellom 4. kvartal 2019 og 2020, og disse økningene må sees i sammenheng med den kraftige nedgangen for yrket arbeidsformidlere. De med yrkestittelen «vikarbyråkonsulent» inngår i arbeidsformidlere og her var det som nevnt en kraftig nedgang i forbindelse med rapporteringsendringen.

Vi ser også noen effekter av endringer i rapportering på endringstallene mellom 2020 og 2021. Imidlertid er effekten mellom 2020 og 2019 betydelig sterkere. Som nevnt i kapittel 2.1.2 har SSB sammenlignet yrkesinformasjonen fra a-ordningen med andre kilder med yrkesinformasjon. Inntrykket er at endringen i rapporteringen ga en klar forbedring. I tabellene over gir altså 2021-tallene bedre informasjon om yrkessammensetningen i næring 78.2 enn det 2019-tallene gjorde.

3.6 Mange med lav utdanning

Tabell 3.8 Antall jobber, etter utdanningsnivå i næring 78.2. Andeler. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Grunnskole	14,2	14,2	13,9	13,9	14,2	15,7
Videregående	26,8	26,5	25,7	26,8	29,4	29,9
Universitets- og Høyskoleutdanning, 1-4 år	16,6	16,5	16,4	16,8	18,3	18,6
Universitets- og Høyskoleutdanning, over 4 år	4,9	5,1	5,0	5,3	5,3	5,1
Uoppgitt eller ingen fullført utdanning	37,6	37,7	39,1	37,3	32,8	30,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

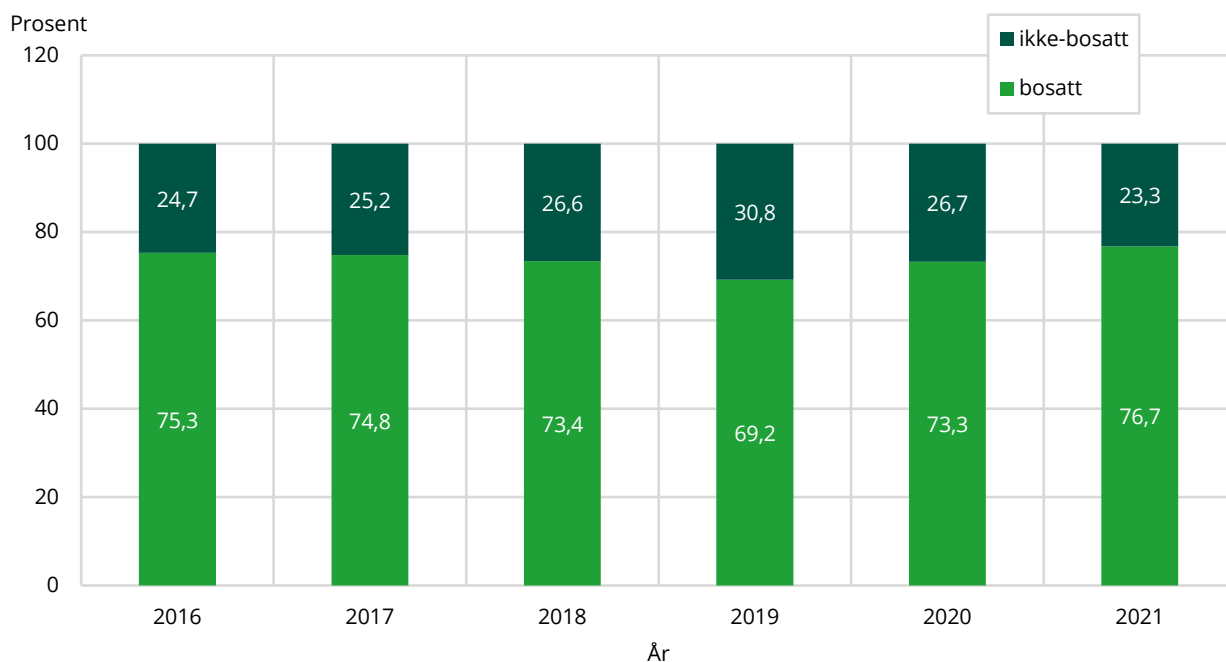
Fotnote: Siden 2021-datene om fullført utdanning ikke er ferdigstilte brukes utdanningsdata fra 2020 i tallene for 2021

Når vi ser på utdanning er andelen personer med lavere utdanning høyere enn andelen med universitets- og høyskoleutdanning eller over, jf. tabell 3.8. Da utdanning er et trekk som kan knyttes til alder og at en stor andel jobber i næringen holdes av unge mennesker er dette ikke overraskende. Det er mange i kategorien uoppgitt eller ingen fullført utdanning. I all hovedsak gjelder dette utenlandske pendlere da over 99 prosent av disse har uoppgitt utdanning. Andelen med uoppgitt utdanning har i midlertidig blitt redusert sammenliknet med perioden 2016 til 2019. En forklaring kan være redusert pendling fra utenlandet grunnet innreiserestriksjonene i forbindelse med Covid-19 (Bakke, 2021).

3.7 Andelen utenlandske pendlere gikk ned under korona

Som nevnt i punkt 2.1.1 har vi registerbasert sysselsettingsdata om utenlandske pendlere (ikke-bosatte arbeidstakere). Dette er arbeidstakere som forventes å oppholde seg i Norge i mindre enn seks måneder. Sett bort ifra 2019, der utenlandske pendlere utgjorde den største andel det totale antall arbeidsforhold med om lag 30 prosent, viser figur 3.4 at utenlandske pendlere står for rundt en av fire jobber i utleienæringen

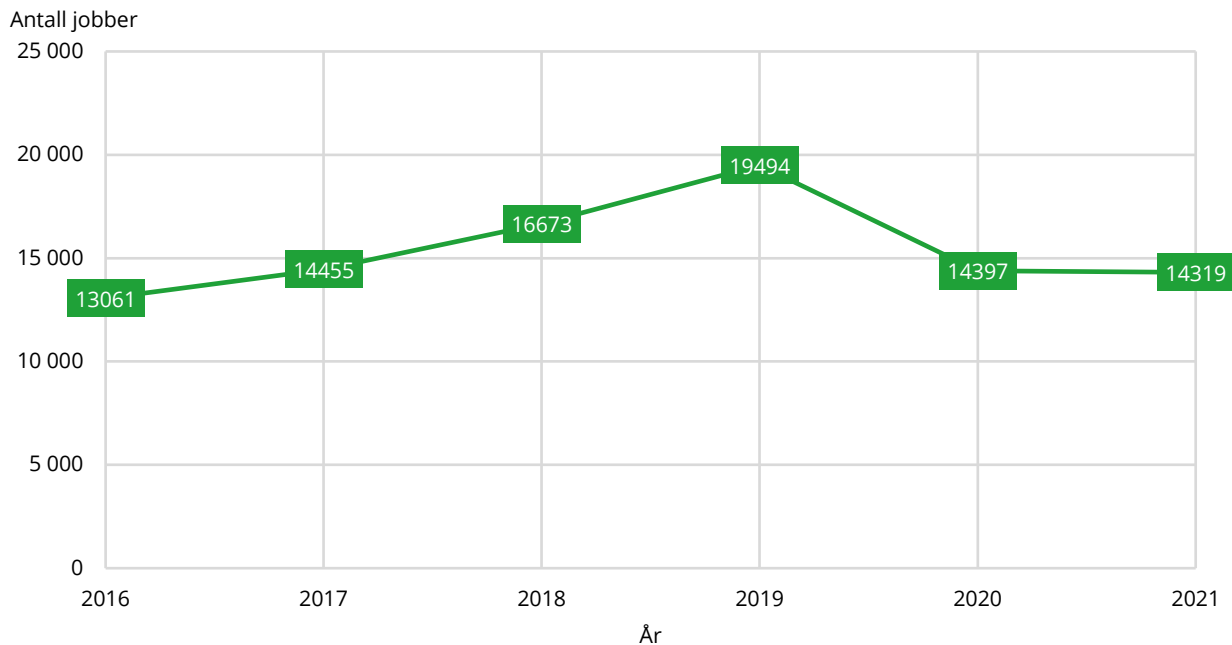
Figur 3.4 Jobber i næring 78.2, etter bosettingsstatus. 4. kvartal 2016-2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

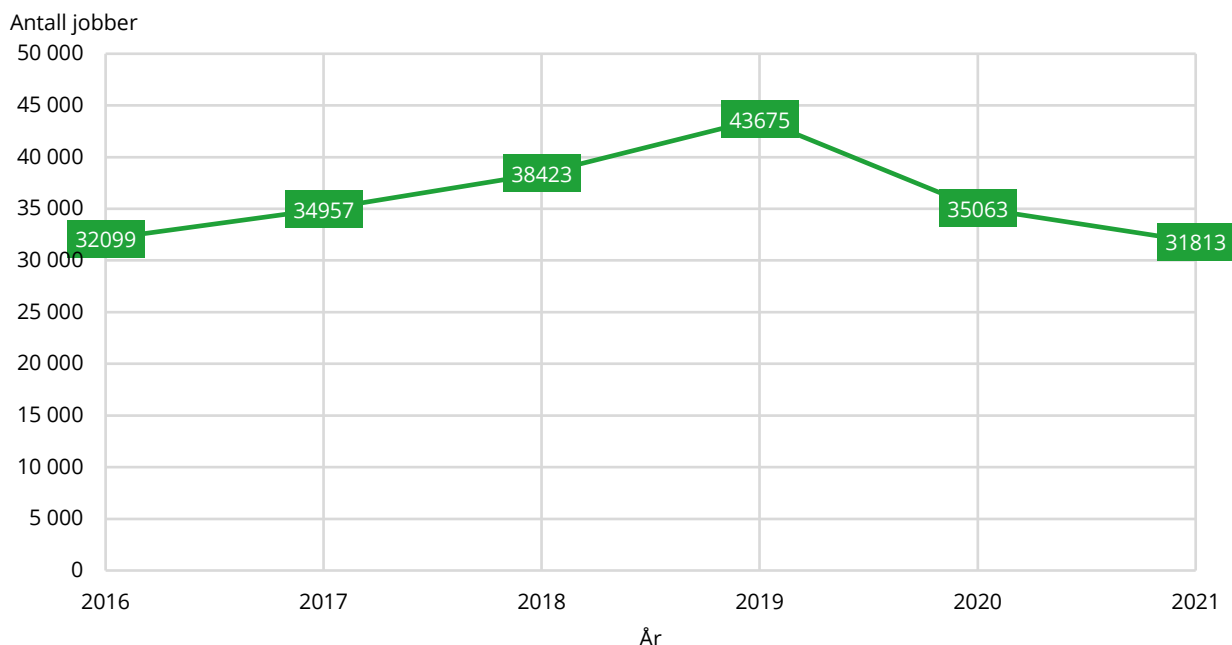
Figur 3.5 viser utviklingen av antall jobber for utenlandske pendlere de siste årene. Vi ser at antallet jobber har økt gradvis frem mot 2019 hvor det nådde sitt høyeste nivå med 19 500 jobber. Relatert til Covid-19 ser vi også en klar nedgang i antall jobber etter 2019, og som ser ut til å flate ut mot 2021.

Figur 3.5 Utviklingen av antall jobber blant utenlandske pendlere i næring 78.2. 4. kvartal 2016-2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.6 Utviklingen av antallet unike jobber for utenlandske pendlere gjennom hele året i næring 78.2. 2016-2021

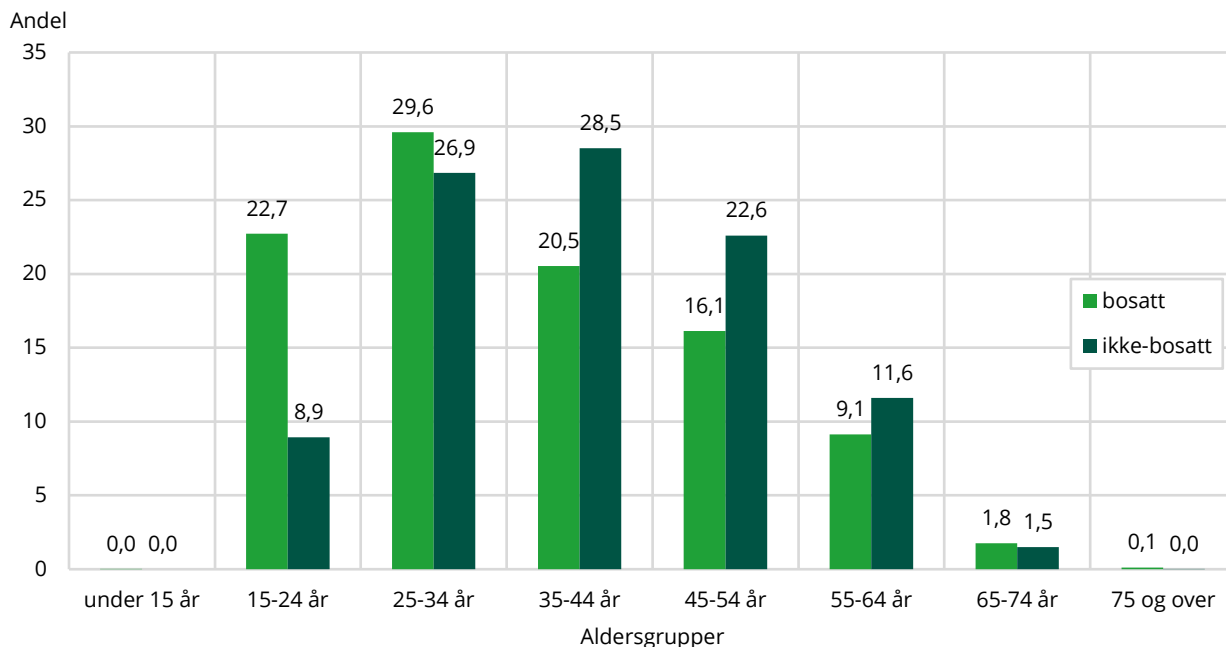
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I figur 3.6 har vi utvidet fra 4. kvartal (november) til å se på det totale antallet utenlandske pendlere gjennom hele kalenderåret for utleienæringen, tilsvarende som i kapittel 3.1. Figuren viser utviklingen i det totale antallet unike arbeidsforhold de siste årene. Selv om trenden er mer eller

mindre lik er det mer enn dobbelt så mange jobber når vi ser på hele året i stedet for kun november. I 2021 var det nesten 32 000 utenlandske pendlere som jobbet i næring 78.2.

Det er flere unge enn eldre blant de bosatte og flere eldre enn unge blant pendlerne fra utlandet, se figur 3.7. Snittalderen i utleienæringen drives altså opp av de som pendler fra utlandet.

Figur 3.7 Aldersfordeling etter bosettingsstatus i næring 78.2. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vi ser av tabell 3.9 at flest utenlandske pendlere kommer fra Polen, Litauen og Sverige. I 2021 kom rundt 75 prosent fra disse tre landene. Andelen fra Polen har økt fra ca. 40 prosent i 2016 til 50 prosent i 2021, mens andelen fra Sverige og Litauen har gått ned i samme periode.

Tabell 3.9 Fordeling av jobber etter landbakgrunn for utenlandske pendlere i næring 78.2. Prosent. 4. kvartal 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Polen	40,8	44,8	50,8	53,6	49,9	50,1
Litauen	16,8	17,1	14,8	13,6	16,5	13,8
Sverige	14,4	11,4	10,2	8,5	8,4	9,5
Romania	4,9	6,0	5,0	6,9	6,4	6,2
Danmark	4,9	4,5	3,2	3,8	3,8	4,6
Latvia	2,4	2,3	2,8	2,3	2,6	3,4
Spania	0,3	0,8	1,1	1,3	1,6	1,6
Estland	1,5	0,9	1,3	1,0	1,2	1,3
Filippinene	0,1	0,2	0,1	0,0	0,9	1,2
Storbritannia	3,3	2,5	2,3	2,1	1,5	1,2
Finland	1,3	1,1	1,0	0,8	0,9	1,0
Slovakia	1,4	1,2	1,2	0,9	1,2	0,9
Norge	0,9	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Resterende land	7,2	6,4	5,7	4,7	4,7	4,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.8 Bedre rapportering av stillingsprosent

Tabell 3.10 viser innrapportert avtalt stillingsprosent, mens tabell 3.11 viser avtalt stillingsprosent etter at SSB har gjort forbedringer, se omtale av metode for forbedring av arbeidstidsopplysninger i kapittel 2.1.1.

Tabell 3.10 viser at rapporteringen stadig har blitt bedre. Andelen som rapporterte 0 eller uoppgitt i stillingsprosent har blitt redusert fra rundt 60 prosent i 2015 til om lag 25 prosent i 2021. Videre viser tabellen at det var en særlig stor nedgang i antall som rapporterte null fra 2015 til 2016 samtidig som det var en tilsvarende stor økning i andelen som rapporterte heltid, det vil si en stillingsprosent på 100 eller mer. Denne endringen skyldes at det fra 2015 og et stykke ut i 2016 var det en endring i rapporteringsmønsteret for stillingsprosent. For alle timelønnede ble det rapportert null som standardverdi istedenfor reell avtalt stillingsprosent i begynnelsen av 2015. Dette var ikke korrekt og det ble gjennomført tiltak for å få forbedre rapporteringen.

I tillegg til endringen i rapporteringsmønster er det også noen som rapporterer 0 eller 100 som standardverdi istedenfor den reelle stillingsprosenten. SSB har derfor utviklet en metode for å forbedre kvaliteten på stillingsprosent, se kort omtale i kapittel 2.1.1. Resultatet av forbedringene er vist i tabell 3.11. Etter forbedringene er det ingen som har null eller uoppgitt i stillingsprosent. Heltidsandelen varierer likevel en del, fra snaut 60 prosent i 2015 til litt over 70 prosent i 2019, før den faller til ca. 58 prosent i 2021.

Endret rapportering medfører at endringer i stillingsprosent fra 2015 til 2016, samt fra begynnelsen av 2016 til begynnelsen av 2017, må tolkes med forsiktighet. Metoden har ikke fullt ut klart å justere for denne endringen i rapporteringsmønsteret.

Tabell 3.10 Antall jobber, etter innrapportert avtalt stillingsprosent. 4.kvartal 2015-2021. Nivåttall og prosent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nivåttall							
I alt	46 878	52 874	57 328	62 749	63 334	53 904	61 526
Uoppgitt	1 703	1 746	1 450	1 471	2 015	1 518	1 345
0 prosent	26 615	21 169	16 376	17 324	13 744	12 101	14 197
0,1-19 prosent	115	247	308	328	1 765	1 566	3 160
20-39 prosent	167	336	437	377	2 210	2 093	3 722
40-59 prosent	261	393	451	423	1 168	1 143	1 999
60-79 prosent	95	113	154	152	542	672	1 052
80-99 prosent	243	331	282	253	622	953	1 660
100 prosent eller mer	17 679	28 539	37 870	42 421	41 268	33 858	34 391
Prosent							
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Uoppgitt	3,6	3,3	2,5	2,3	3,2	2,8	2,2
0 prosent	56,8	40,0	28,6	27,6	21,7	22,4	23,1
0,1-19 prosent	0,2	0,5	0,5	0,5	2,8	2,9	5,1
20-39 prosent	0,4	0,6	0,8	0,6	3,5	3,9	6,0
40-59 prosent	0,6	0,7	0,8	0,7	1,8	2,1	3,2
60-79 prosent	0,2	0,2	0,3	0,2	0,9	1,2	1,7
80-99 prosent	0,5	0,6	0,5	0,4	1,0	1,8	2,7
100 prosent eller mer	37,7	54,0	66,1	67,6	65,2	62,8	55,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.11 Antall jobber, etter (forbedret) avtalt stillingsprosent. 4.kvartal 2015-2021. Nivåttall og prosent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nivåttall							
I alt	46 878	52 874	57 328	62 749	63 334	53 904	61 526
0-19 prosent	3 582	4 169	3 558	3 913	4 261	3 856	6 310
20-39 prosent	3 365	3 777	3 062	2 903	3 419	3 406	5 043
40-59 prosent	3 697	3 940	3 167	3 192	3 446	3 124	4 269
60-79 prosent	3 810	3 417	2 961	3 096	2 762	2 438	3 253
80-99 prosent	7 182	6 966	4 783	5 352	5 025	4 882	7 167
100 prosent eller mer	25 242	30 605	39 797	44 293	44 421	36 198	35 484
Prosent							
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-19 prosent	7,6	7,9	6,2	6,2	6,7	7,2	10,3
20-39 prosent	7,2	7,1	5,3	4,6	5,4	6,3	8,2
40-59 prosent	7,9	7,5	5,5	5,1	5,4	5,8	6,9
60-79 prosent	8,1	6,5	5,2	4,9	4,4	4,5	5,3
80-99 prosent	15,3	13,2	8,3	8,5	7,9	9,1	11,6
100 prosent eller mer	53,8	57,9	69,4	70,6	70,1	67,2	57,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Forbedringene i rapporteringen har ført til at det gradvis har blitt færre som har fått beregnet en stillingsprosent, jf. tabell 3.12. I 2015 fikk omtrent 62 prosent av alle jobbene i utleienæringen beregnet en stillingsprosent, mens andelen var snaut 32 prosent i 2021. I 2021 ble stillingsprosenten i ca. 22 prosent av jobbene utledet fra betalte timer, mens andelen jobber som fikk predikert en stillingsprosent fra XGBoost eller imputert fra nærmeste nabo metode var henholdsvis om lag 9 og 1 prosent.

«Utledet fra betalte timer» betyr at stillingsprosent er utledet fra annen informasjon som rapporteres i a-meldingen: antall timer fulltid per uke og antall betalte timer (gjelder kun time-lønnede), mens «predikert fra XGBoost» betyr at stillingsprosent er bestemt av en maskinlærings-algoritme. I overkant av 6 prosent av jobbene får noen andre justeringer av stillingsprosenten. Det omfatter for eksempel at man har fått nedjustert stillingsprosenten fordi den samlet for alle jobbene personen har er veldig høy (definert som over 160 prosent), eller man har mange jobber i samme virksomhet med 100 i stillingsprosent og da antar vi at 100 er korrekt. Dette betyr at

innrapportert stillingsprosent blir brukt for om lag 60 prosent av alle jobbene fordi det er en god sammenheng mellom den innrapporterte stillingsprosenten og lønn.

Sammenhengen mellom den innrapporterte stillingsprosenten er ikke like god i utleienæringen som for alle næringene samlet. Når vi ser på alle jobbene uansett næring blir den innrapporterte stillingsprosent benyttet for omtrent 80 prosent alle jobbene, se tabell 3.13. Det er for om lag 20 prosentpoeng flere jobber enn i utleienæringen. Det betyr at kvaliteten på den innrapporterte avtalte stillingsprosenten ikke er like gode i utleienæringen som i øvrige næringer.

Fra 2018 til 2019 var det et stort fall i antall med null i innrapportert stillingsprosent. Endringen skyldes at det fra 1. januar 2019 ble forbudt med såkalte nulltimerskontrakter, det vil si fast ansettelse uten oppgitt stillingsprosent og uten at arbeidstaker ikke har en garanti for hvor mye jobb (og lønn) man får. Nedgangen i antall med null i stillingsprosent fra 2018 til 2019 er på vel 20 prosent, jf. tabell 3.10. Samtidig har det vært en stor vekst i de ulike deltidsgruppene.

Selv om det har vært en stor nedgang i antall som rapporterer null i avtalt stillingsprosent fra 2018 til 2019 er det fremdeles mange som rapporterer null. Fra 2019 til 2021 blir rundt 22 prosent av alle jobbene rapportert med null i stillingsprosent. De fleste i denne næringen er timelønnte (over 80 prosent), og de fleste som rapporterer null i stillingsprosent er timelønnte (over 90 prosent). I a-meldingen skal man oppgi stillingsprosenten uansett om man er fast eller midlertidig ansatt og uansett om man er fast- eller timelønnet. Men det er mulig å rapportere null i stillingsprosent hvis man «ikke kjenner stillingsprosenten». Stillingsprosenten for de som jobber i vikarbyråer avhenger også av om man er på et langt vikaroppdrag eller ikke. Lønnstakere som skifter mellom oppdrag av kort varighet (1-2 måneder) skal oppgi null i stillingsprosent, mens lønnstakere som blir leid ut til et langt oppdrag (3 måneder eller mer) og stillingsprosenten er avtalt med kunden, brukes denne ved angivelse av stillingsprosenten. Ser mer i veiledningen til a-meldingen på nettsiden <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/veiledning/arbeidsforholdet/opplysninger-om-arbeidsforholdet/stillingsprosent/>

Det har også vært en nedgang i heltidsandelen fra 2019 til 2021. Nedgangen fra 2019 til 2020 er på 2,9 prosentpoeng, mens den var nesten 10 prosentpoeng fra 2020 til 2021. Det kan være flere årsaker til denne nedgangen. Vi ser at det er flere bemanningsbyråer som har gått fra å rapportere de fleste på heltidsstilling til mange på ulike deltidstillinger. I tillegg er næringen forretningsmessig tjenesteyting, hvor utleie av arbeidskraft inngår, en av næringene som har blitt hardest rammet av pandemien (Grini et al., 2020). Den gjennomsnittlige arbeidstiden for alle næringer har også gått noe ned fra 2020 til 2021. Nedgangen i stillingsprosent i utleienæringen fortsetter imidlertid inn i 2022. Det er dermed ikke snakk om bare en pandemieffekt. Nedgangen i heltidsandel ser ut til å gjelde svært mange virksomheter og de fleste yrker. Det har vært en nedgang i heltidsandelen for de som er ansatt i utleienæringen i både 2020 og 2021, men nedgangen er betydelig større for de som er nye i 2021 sammenlignet med de som kun jobbet i 2020.

Som vist i kapittel 3.5 har det relativt sett blitt flere med yrket barnehage og skoleassistent og sykepleiere, mens det er liten endring i antall håndverkere fra 2020 til 2021. I førstnevnte yrkesgrupper er deltidsandelen mye høyere enn blant håndverkere, noe som også er med på å forklare nedgangen i heltidsandelen fra 2020 til 2021.

Tabell 3.12 Antall jobber i næring 78.2, etter kilde for avtalt stillingsprosent. 4.kvartal 2015-2021. Nivå tall og prosent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nivå tall							
I alt	46 878	52 874	57 328	62 749	63 334	53 904	61 526
Innrapportert	15 484	25 019	34 025	38 097	40 172	33 813	38 172
Utledet fra betalte timer	25 070	20 777	16 421	17 799	15 690	13 473	13 404
Predikert fra XGBoost	2 889	3 216	2 830	2 916	2 914	2 618	5 441
Imputert nærmeste-nabo	1 074	985	737	700	786	723	648
Annen justering	2 361	2 877	3 315	3 237	3 772	3 277	3 861
Prosent							
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Innrapportert	33,0	47,3	59,4	60,7	63,4	62,7	62,0
Utledet fra betalte timer	53,5	39,3	28,6	28,4	24,8	25,0	21,8
Predikert fra XGBoost	6,2	6,1	4,9	4,6	4,6	4,9	8,8
Imputert nærmeste-nabo	2,3	1,9	1,3	1,1	1,2	1,3	1,1
Annen justering	5,0	5,4	5,8	5,2	6,0	6,1	6,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.13 Alle jobber uansett næring, etter kilde for avtalt stillingsprosent. 4. kvartal 2015-2021. Nivå tall og prosent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nivå tall							
I alt	2777633	2797966	2847977	2903644	2947163	2896186	3022157
Innrapportert	1943064	2190147	2281930	2334256	2380188	2335354	2443737
Utledet fra betalte timer	515 508	293 279	257 531	261 854	256 841	240 283	264 859
Predikert fra XGBoost	168 332	166 312	160 615	165 413	164 323	180 485	174 570
Imputert nærmeste-nabo	52 052	33 205	31 285	30 632	30 586	30 297	29 016
Annen justering	98 677	115 023	116 616	111 489	115 225	109 767	109 975
Prosent							
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Innrapportert	70,0	78,3	80,1	80,4	80,8	80,6	80,9
Utledet fra betalte timer	18,6	10,5	9,0	9,0	8,7	8,3	8,8
Predikert fra XGBoost	6,1	5,9	5,6	5,7	5,6	6,2	5,8
Imputert nærmeste-nabo	1,9	1,2	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
Annen justering	3,6	4,1	4,1	3,8	3,9	3,8	3,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4 Nye datakilder

Dette kapittelet omtaler data fra NHO. Ulike alternativer for videre arbeid, herunder eventuell bruk av data fra NHO, er omtalt i kapittel 5.

NHO gjennomfører to undersøkelser blant sine medlemmer i bemanningsbransjen:

1. En kvartalsvis undersøkelse med informasjon om timer og omsetning
2. En årlig undersøkelse med informasjon om ansatte, omsetning og antall oppdrag

Kvartalsfilen inneholder informasjon om priser og omsetningen, der timer fordeles på ulike kategorier som handel, bygg- og anlegg, kontor/adm., IT, osv. som sier noe om hva de som er utleid jobber med. Denne statistikken gir ikke informasjon om ansatte.

Den årlige undersøkelsen gir informasjon om ansatte, kjønn, alder, statsborgerskap, ansatte i administrasjonen, omsetning og antall oppdrag (der hver utleid medarbeider regnes som et oppdrag). Det er ikke informasjon om hvor man er utleid til.

På års-skjemaet gjennomføres det i tillegg kontroller som avdekker avvik mellom årstallene og kvartalstallene samt mulighet for å angi årsak til eventuelle avvik. Års-skjemaet sendes ut rundt mars året etter.

Undersøkelsene gjennomføres blant NHOs medlemsbedrifter i bemanningsbransjen. Undersøkelsen er en fulltelling, men det er noe frafall (i snitt svarer ca. 170 av 200 medlemsbedrifter). Frafallet er i hovedsak blant små foretak. De store er alltid med. Ifølge beregninger gjort sammen med FAFO dekker undersøkelsen om lag 80 prosent av bemanningsbransjen målt i omsetning og fakturerte timer (Nergaard, 2021). Undersøkelsen dekker ikke utleie mellom foretak. Den dekker heller ikke tilfeller der foretak skiller ut et eget selskap som kun leier ut ansatte tilbake til foretaket. Dette er vanlig for blant annet flyselskap, rederier og i oljebransjen. Disse selskapene dekkes ikke av NHOs undersøkelse, men skal ifølge NHO få næringskode 78.2 (utleie av arbeidskraft).

NHO beskriver kvaliteten på dataene fra undersøkelsen som god. Aktørene er opptatt av å rapportere riktig. Det er også noen kontroller/valideringer i skjemaene, både for å sikre konsistent mellom de to undersøkelsene, samt for å fange opp urimelige verdier.

I kvartalsskjemaet skal foretakene fordele priser etter ulike kategorier:

1. Handel (butikk, engros, etc.)
2. Kunde/callsenter
3. Kontor og administrasjon
4. Økonomi og regnskap
5. IT
6. Lager, logistikk, transport
7. Tekniske tjenester
8. Bygg og anlegg
9. Helse og omsorg
10. HORECA (Hotell, restaurant, storkjøkken)
11. Industri og produksjon
12. Oppvekst og utdanning
13. Annet

Det finnes imidlertid ingen overordnet beskrivelse av hva som inngår i de ulike kategoriene. Det er opp til bemanningsselskapene selv å fordele etter kategoriene. Men det skal velges kategori

avhengig av hva man jobber med, f.eks. hvis en jobber med kontor og administrasjon skal det føres på kontor og administrasjon uansett hvor man er utleid til.

Sammenheng mellom NHOs data og a-ordningen

SSB har koblet data fra NHOs undersøkelse med data fra statistikken *antall arbeidsforhold og lønn*. Vi finner at bemanningsforetakene i NHOs data står for rundt 60 prosent av alle jobbene i næring 78.2.

Vi har altså koblet NHOs data med statistikken *antall arbeidsforhold og lønn* for å finne hvor mange jobber bemanningsforetakene fra NHOs data står for i statistikken. Det er mulig at andelen hadde vært noe annerledes hvis vi heller hadde sett på andre variabler, som for eksempel antall timer avtalt arbeidstid i stedet for antall arbeidsforhold.

Når vi ser på tall for 4. kvartal 2021 finner vi igjen 591 virksomheter i statistikken som er knyttet til bemanningsforetak i NHOs data. Totalt var det 1 528 virksomheter i næring 78.2 i statistikken, men som vist i kapittel 3 har en del av disse virksomhetene få ansatte. Koblingen er gjort ved å bruke organisasjonsnummer til foretakene/virksomhetene. En utfordring med koblingen er at det er forskjeller i bruken av organisasjonsnumre i statistikken og i NHOs data. I koblingen har derfor SSB benyttet data om alle virksomhetene som hører til i et konsern som inngår i NHOs data. Hvis ikke dette hadde vært gjort ville andelen av jobbene i næring 78.2 vært betydelig lavere enn 60 prosent.

Som tidligere nevnt inkluderer dataene i statistikken *antall arbeidsforhold og lønn* også jobber for de administrativt ansatte i næring 78.2. Det kan også ha en viss påvirkning på andelen jobber som NHOs data dekker.

Sammenheng mellom NHOs data og statistikken *antall arbeidsforhold og lønn etter yrke*

SSB har sammenlignet data fra de som er i utleienæringen (78.2) med timer fra NHOs kvartalsundersøkelse. Det er ikke mulig å koble kildene på individnivå, og vi må derfor vurdere kvaliteten i kilden på et aggregert nivå. Fra statistikken *antall arbeidsforhold og lønn* er det benyttet informasjon om yrke og timer som ligger til grunn for lønnsutbetaling og det er forsøkt å fordele yrke på de samme kategoriene som NHO har. I noen tilfeller er det god sammenheng (f.eks. helse og omsorg) og i noen tilfeller er det noe dårligere sammenheng (f.eks. IT og kontor/kundesenter/økonomi). Dårlig sammenheng kan ha flere forklaringer. For eksempel omfatter statistikken alle som har næringskode 78.2 (utleie av arbeidskraft), mens NHO har rundt 80 prosent. Statistikken omfatter også de som er administrativt ansatte, og ikke bare som er utleid. Det er også en del yrker som kan passe inn i flere av NHOs kategorier, og det gjør sammenligningen for disse kategoriene vanskelig.

5 Videre arbeid

I kapittel 5.1 beskrives ulike alternativer for videre arbeid. Vurdering av de ulike alternativene omtales i kapittel 5.2, mens aktualitet og hyppighet og type formidling beskrives i henholdsvis kapittel 5.3 og 5.4.

5.1 Ulike alternativer

Ulike alternativer for videre arbeid:

1. Publisering basert på AKU

I AKU blir de som jobber i næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2) spurt om de var utleid i referanseuken og hvor de var utleid til. Dette er omtalt i [artikkelen 1 av 5 i vikarbyrå jobber som skolefritids- eller barnehageassistenter](#).

Det kan publiseres statistikkbanktabeller for de som svarer at de jobber i et bemannings- eller vikarbyrånæringen, etter ulike kjennemerker som f.eks. aktivitet (utleid, mellom oppdrag, ikke ansatt for utleie/jobber i administrasjonen) kjønn, alder, yrke, arbeidstid (heltid/deltid), næringen man er utleid til og varighet.

Næringen utleie av arbeidskraft er liten i AKU og det må derfor vurderes hvilke kjennemerker som kan kombineres.

Fordeler med statistikk fra denne kilden er:

- det er kort produksjonstid etter årets slutt, slik at tallene har høy aktualitet. Årstall kommer i slutten av januar.
- europeisk undersøkelse slik at vi kan sammenligne med resten av Europa.

Ulemper med statistikk fra denne kilden er:

- utvalg som gir utfordringer i hvor detaljerte tall som kan lages. Det er få ansatte i denne næringen.
- gir informasjon om undersøkelsesuken og derfor ikke noe om volumet for utleie igjennom året.
- gir kun informasjon om de som er i utleienæringen (næring 78.2).

2. Mer publisering i dagens registerbaserte sysselsettingsstatistikker

Utvide dagens registerbaserte sysselsettingsstatistikker, som for eksempel *den registerbaserte sysselsettingsstatistikken og antall arbeidsforhold og lønn*.

- a. Lage statistikkbanktabell(er) for de som er i næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2), etter yrke. Dette vil gi en antydning om hvor man er utleid til. Vi kan også fordele på andre kjennemerker som kjønn, alder, heltid/deltid, fast/midlertidig ansatt, utdanning, bosatt/ikke-bosatt, etc. Slike tabeller kan publiseres hvert kvartal med høy aktualitet. I kapittel 3 er det vist noen eksempler på tabeller som kan lages.
- b. Lage statistikkbanktabell(er) for de som er i næringen utleie av arbeidskraft (næring 78.2), etter yrke og avtalte årsverk. Årsverk beregnes som gjennomsnitt av alle månedene i året. Se mer informasjon om avtalte årsverk nedenfor og i vedlegg A. En slik tabell kan først publiseres etter at året er omme, dvs. i mars påfølgende år.
- c. Lage statistikkbanktabeller der hele året er referanseperiode. Slike tabeller vil si noe om hvor mange personer som er innom utleienæringen i løpet av et helt år, i motsetning til tabellene ellers som teller opp på for en gitt periode.

I kapittel 3 er årstallene laget ved å utvide referanseperioden til hele året og vi tar med personer uansett om man har jobbet for eksempel én måned, to måneder eller alle månedene i året. Vi sier da noe om hvor mange personer som har vært innom næringen i løpet av et kalenderår. I punkt 2 over foreslås det å lage et gjennomsnitt over kalenderåret. En person som jobber fulltid i alle årets måneder vil da telle som én person og ett avtalt årsverk, mens en person som bare jobber én måned vil telle som 1/12 person og 1/12 avtalt årsverk. Gjennomsnitt over året er en bedre beregningsmåte hvis man skal si noe om avtalte årsverk enn å utvide referanseperioden til hele året. I vedlegg A er det gitt en nærmere beskrive om hvordan avtalte årsverk kan beregnes.

Fordelen med registerstatistikk:

- Mulighet med hyppig publisering (kvartal)
- Høy aktualitet, se mer om dette i kapittel 5.3
- Vi har detaljert informasjon om lønnstakere/jobber
- Kan gi informasjon om volum av utleie ved å beregne avtalte årsverk med utgangspunkt i alle månedene i kalenderåret

Ulempe med registerstatistikk:

- Vi har ikke direkte informasjon om hvilke næringer man er utleid til. Vi må bruke yrke som kun gir en antydning om hvilke næringer man er utleid til. Det er i tillegg svakheter ved kvaliteten på yrkesvariabelen før 2020, som gjør det utfordrende å bruke denne variabelen til sammenligning over tid.
- Vi har kun informasjon om de som er i utleienæringen (næring 78.2). Vi har dermed ikke informasjon om utleie eller innleie mellom virksomheter (som har andre næringskoder enn 78.2).

3. Samle inn mer informasjon om innleie/utleie

Flere muligheter:

- a) Ny skjemaundersøkelse som dekker innleie/utleie
- b) Samle inn mer informasjon fra noen utleiefirmaer
- c) Utvide a-ordningen
- d) Utvide omsetnings- og produksjonsindeksen

a) Ny skjemaundersøkelse

Det er ikke aktuelt å starte en ny skjemaundersøkelse rettet mot virksomheter i utleienæringen. Det vil være svært ressurskrevende og gi en uforholdsmessig stor økning i oppgavebyrden for næringslivet.

Hvis vi skal si noe om innleie i ulike virksomheter må det gjennomføres en relativt stor utvalgsundersøkelse rettet mot et representativt utvalg av virksomheter. Størrelsen på utvalget vil avhenge av hvilke fordelinger man ønsker. Hvis man f.eks. ønsker å fordele på fylke og næring må det trekkes et representativt utvalg gruppert etter fylke og næring. Noen næringer er relativt små og det innebærer at mange virksomheter i den aktuelle næringen må delta. Mange av disse virksomhetene vil også delta i andre næringsundersøkelser fordi det er få virksomheter i næringen/regionen og dermed få virksomheter å dele oppgavebyrden på. Dette vil derfor etter SSBs mening innebære en uforholdsmessig stor økning i oppgavebyrden sett opp mot gevinstene å starte en ny skjemaundersøkelse.

Hvis man derimot kun dekker utleie fra bemanningsbransjen, det vil si de med næringskode 78.2 (utleie av arbeidskraft), vil det bli en mer begrenset undersøkelse (færre virksomheter trenger å delta). Men det vil fremdeles være ressurskrevende for både SSB og virksomhetene. I tillegg vil det innebære en delvis dobbelrapportering da NHO også samler inn data fra mange av virksomhetene i denne næringen. I tillegg gjennomfører SSB en månedlig undersøkelse for omsetningsindeksen for

tjenestenæringer (OIT) og produksjonsindeksen for tjenestenæringer (PIT), se kapittel 2.6. Om lag 2 200 virksomheter i næring 78.2 deltar hver måned.

b) Samle inn mer informasjon fra noen utleiefirmaer

SSB vurderte å ta kontakt med flere bemanningsforetak (noen store og små) for å undersøke hva de har av informasjon i sine interne systemer som kan brukes til statistikk. Siden det ikke er ønskelig med en ny skjemaundersøkelse vil det være en fordel om vi kan ta i bruk allerede eksisterende registre i foretakene, og be om et uttrekk av det de har i sine systemer.

En slik innsamling av data vil ikke være aktuelt for alle virksomheter i næringen. Det vil avhenge av hva de har av data i sine systemer. Datainnsamling vil også være frivillig og det vil dermed ikke være et representativt utvalg. En eventuell statistikk basert på dette vil dermed kun omfatte de som velger å sende inn data. I tillegg inneholder næring 78.2, jf. kapittel 3.2, en stor andel små virksomheter og en eventuell innsamling vil kreve at SSB kontakter mange virksomheter.

I tillegg er det ifølge NHO lite informasjon å samle inn utover det som allerede samles inn gjennom NHOs undersøkelser. Det ble derfor besluttet å ikke avholde noe møte med utvalgte bemanningsforetak.

c) Utvide a-meldingen

En utvidelse av a-meldingen for å få mer informasjon om hvor de som jobber i utleienæringen (næring 78.2) vil være et langsiktig og krevende arbeid som må ta utgangspunkt i behov fra eieretatene for a-ordningen (NAV, SKE og SSB). I tillegg må kostnadene for arbeidsgiverne vurderes opp mot nytten for etatene/ samfunnet. Førstnevnte innebærer blant annet at vi så langt som mulig må unngå å spørre om opplysninger som kun er relevant for noen arbeidsgivere (f.eks. kun de som har utleienæring eller de som leier inn eller ut ansatte). Det er heller ikke mulig å gjøre større endringer i a-meldingen kun ut fra statistikkbehov. Ved store endringer må også en av de andre eieretatene (SKE eller NAV) også ha behov for dataene. Så langt SSB har kjennskap til er ikke dette informasjon som SKE eller NAV har behov for.

Det er derfor ikke aktuelt å utvide a-ordningen med informasjon om innleie/utleie.

d) Utvide omsetnings- og produksjonsindeksen

SSB ved seksjon for næringslivets konjunkturer samler i dag inn data til omsetning- og produksjonsindeksen. Planen er å publisere månedlig omsetningsindeks i 2023 og månedlig produksjonsindeks i 2024. Se omtale i kapittel 2.6.

Det er av flere grunner ikke aktuelt å utvide denne undersøkelsen med spørsmål om hvor man er utleid til. For det første gjelder skjemaet langt flere næringer enn utleie og man kan ikke utvide skjemaet til alle. Å lage et eget skjema til de som har utleienæring (næring 78.2) anses å være for ressurskrevende, både for SSB og for oppgavegiverne som får økt rapporteringsbyrde.

4. Utnytte data fra NHO sammen med registerdata fra SSB

NHO gjennomfører to undersøkelser om bemanningsbransjen, jf. omtalte i kapittel 4.

SSBs vurdering er at det ikke er naturlig å publisere statistikk direkte basert på dataene NHO samler inn. Hvis NHO-dataene skal benyttes må det bli sammen med registerbasert statistikk basert på a-meldingen.

Det er imidlertid flere utfordringer ved å bruke NHOs årsstatistikk sammen med SSBs registertall:

- NHOs undersøkelse dekker ikke de samme virksomhetene som er i utleienæringen (næring 78.2)
 - NHO dekker ca. 80 prosent av aktiviteten i bemanningsbransjen, jf. omtale i kapittel 4.
 - Det er også en betydelig forskjell i antall arbeidsforhold i a-ordningen tilknyttet bemanningsfortakene i NHOs undersøkelse og antallet arbeidsforhold i næring 78.2, jf. omtale i kapittel 4.2.
 - NHO dekker ikke virksomheter som skiller ut virksomheter og leier tilbake til seg selv (vanlig i noen næringer), men disse skal ha utleienæring og dermed fanges opp av registertallene.
- Kategoriene NHO deler inn etter (handel, kontor, IT, osv.) bryter med næringsstandarden SSB benytter.
- SSB kjenner ikke kvaliteten på tallene som kommer inn eller hvordan tallene oppstår ute hos virksomhetene. Det er ikke klart definert hva som inngår i de ulike kategoriene (handel, kontor, osv.). Det er opp til bemanningsbyrået å velge kategori og det finnes så langt SSB kjenner til ikke en felle standard/beskrivelse av hvordan dette skal gjøres. Dette gjør det vanskelig for SSB å være sikker på at kvaliteten på dataene er gode nok til og brukes i offentlig statistikk og å kommunisere innholdet i de ulike kategoriene utad.
- SSBs kvartalsundersøkelse gir informasjon om hvor man er utleid til. Men det er kun timer og omsetning som samles inn i denne undersøkelsen. Den inneholder ikke informasjon om ansatte og opplysninger om ansatte som f.eks. kjønn, alder, arbeidstid og yrke.
- En eventuell utnyttelse av NHOs tall sammen med SSBs registerdata vil kreve betydelig metoderessurser i SSB.

Kvartalsstatistikken til NHO inneholder informasjon om hvor man er utleid til, men den gir ikke informasjon om antall ansatte. Det er ifølge NHO ikke aktuelt med utvidelse av kvartalsstatistikken av hensyn til rapporteringsbyrden. NHO kan vurdere en utvidelse av årsstatistikken dersom det skulle bli aktuelt.

5.2 Vurdering av de ulike alternativene

Det anbefales å gå videre med å utnytte den nye informasjonen fra AKU om hvilke næringer man er utleid til, i kombinasjon med mer registerstatistikk for utleienæringen. Dette vil samlet sett gi et relativt godt bilde av utleienæringen og med god aktualitet.

Det er som omtalt over ikke aktuelt å starte noen ny skjemaundersøkelse eller å utvide eksisterende skjemaundersøkelser i SSB. Dette vurderes som svært ressurskrevende samt å gi en uforholdsmessig stor økning i oppgavebyrden for næringslivet.

SSB vurderer det også som for ressurskrevende å utnytte dataene som NHO samler inn.

Det er ikke mulig å lage registerbasert statistikk over personer i utleienæringen (næring 78.2), etter hvilken næring man er utleid til. Vi har kun slik informasjon i AKU. I register må vi utnytte informasjon om yrke, som gir en antydning om hvilken næring man er utleid til.

5.3 Aktualitet og hyppighet

Både AKU og registertallene kan publiseres med høy aktualitet. I AKU kan det publiseres årstall for de som svarer at de jobber i et bemannings- eller vikarbyrånæringen. Årstallene publiseres normalt 4 uker etter utløpet av året.

I statistikken *antall arbeidsforhold og lønn* kan det publiseres flere tabeller for utleienæringen (næring 78.2) hvert kvartal. Referanseperioden er midtmånedene i kvartalet (februar, mai, august og november). Statistikken publiseres ca. 5-6 uker etter utløpet av kvartalet.

Ved publisering av avtalte årsverk benyttes alle månedene i kalenderåret. Tall for desember er klart rundt medio februar året etter. Avtalte årsverk kan dermed tidligst publiseres i løpet av mars året etter. En eventuell publisering av avtalte årsverk vil være naturlig å plassere under *den registerbaserte sysselsettingsstatistikken*.

5.4 Type formidling

Nye tabeller som dekker utleienæringen kan bli publisert i statistikkbanken. Ved første gangs publisering kan det vurderes å lage en artikkel. Det må vurderes hva slags variable det skal fordeles etter og hva som passer å kombinere i samme tabell. For små tall gir utfordringer med konfidensialitet (og kan dermed gi mye avrunding) og kvalitet.

Referanser

- Bakke, Stine (2021). En av fire jobber som ble borte under pandemien, tilhørte ikke-bosatte. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/en-av-fire-jobber-som-ble-borte-under-pandemien-tilhorte-ikke-bosatte>
- Grini, Johnsen, Konci (2020). *Arbeidslivet og smittevernstiltak – hva skjedde etter 12. mars 2020?* (Rapporter 2021/38). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/arbeidslivet-og-smittevernstiltak>
- Høring. *Høring om endringer i regelverket for inn- og utleie fra bemanningsforetak*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-endringer-i-regelverket-for-inn-og-utleie-fra-bemanningsforetak/id2896018/>
- Høring. *Innleie fra bemanningsforetak. Forslag til forskriftsbestemmelser om innleie til helse- og omsorgstjenesten og innleie av rådgivere og konsulenter med spesialkompetanse*. Arbeids- og sosialdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-forskriftsbestemmelser-om-innleie-til-helse-og-omsorgstjenesten-og-innleie-av-radgivere-og-konsulenter-med-spesialkompetanse/id2933600/>
- Lien, Håvard (2022). 1 av 5 i vikarbyrå jobber som skolefritids- eller barnehageassistenter. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/arbeidskraftundersokelsen/artikler/1-av-5-i-vikarbyra-jobber-som-skolefritids-eller-barnehageassistenter>
- Nergaard, Kristine (2021). *Omfanget av inn- og utleie i norsk arbeidsliv. Målemetoder og omfang*. (Fafo-notat 2021:17). <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-notater/omfanget-av-inn-og-utleie-i-norsk-arbeidsliv>
- Næsheim og Berge (2016). Nærmere om forholdet mellom gammel og ny statistikk. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/naermere-om-forholdet-mellom-gammel-og-ny-statistikk>
- Prop. 73 L (2017-2018). *Endringer i arbeidsmiljøloven (fast og midlertidig ansettelse i innleie og bemanningsforetak)*. Arbeids- og sosialdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-73-l-20172018/id2596670/>
- Prop. 131 L (2021-2022). *Endringer i arbeidsmiljøloven m.m. (innleie- og utleie fra bemanningsforetak)*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-131-l-20212022/id2919207/>

Vedlegg A: Beregning av avtalte årsverk

I a-meldingen, som er hovedkilden for informasjon om arbeidstid, har vi bare direkte informasjon om avtalt arbeidstid (avtalt stillingsprosent) og dermed avtalte årsverk. Det finnes med andre ord ingen direkte rapportering av utført arbeidstid (utførte årsverk).

Vi har ikke informasjon om årlig arbeidstid (stillingsprosent) for hver person som er sysselsatt i løpet av et år. Stillingsprosent rapporteres hver måned i a-meldingen. Gjennom året vil stillingsprosenten kunne variere for et arbeidsforhold. Men må derfor vurdere hva det vil si «å jobbe hele året» for en heltidsarbeidende person.

Den vanligste måten å beregne stillingsprosent for alle arbeidsforhold som inngår i statistikken på ett eller flere tidspunkt i løpet av året. Har man flere tidspunkt kan man regne gjennomsnitt av disse. I a-meldingen, hvor data samles inn per måned, vil det når man skal beregne avtalte årsverk for et helt år være naturlig at man tar gjennomsnittet av alle månedene i året. På den måten tar man hensyn til eventuelle endringer i stillingsprosenten gjennom året og om man bare har jobbet deler av året. Vi ser kun på en referanseuke i måneden (som er uka med den 16. i). Det vil si at stillingsprosenten i referanseuka representerer hele måneden. Vi tar ikke hensyn til at det er forskjeller i antall arbeidsdager mellom månedene. Alle månedene behandles likt.

Avtalte årsverk = avtalt stillingsprosent/100.

Hver måned teller 1/12 i beregningen. Det betyr at hvis man jobber fulltid i alle årets måneder utgjør det 1 årsverk. Jobber man 50 prosent i alle årets måneder utgjør det et ½ årsverk. Hvis man f.eks. kun jobber 100 prosent i to av årets måneder vil det utgjøre 1/6 del årsverk.

Dette er samme måte å beregne årsverk på som i tabellene over ansatte i staten.

Vedlegg B: Definisjoner

Dette vedlegget gir en oversikt over de mest sentrale definisjonene som benyttes i dette notatet.

Sysselsatte

SSB følger definisjonen fra Internasjonal Labour Organization (ILO), der sysselsatte er definert som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuka, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militærtjeneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte. Sysselsatte omfatter lønnstakere og selvstendig næringsdrivende.

Lønnstakere

Lønnstakere omfatter alle som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l. Lønnstakere omfatter jobber (arbeidsforhold) av typen ordinære og maritime samt jobber (arbeidsforhold) som frilanser, oppdragstaker og personer som mottar honorar. For lønnstakere med flere jobber (arbeidsforhold) er en av jobbene (arbeidsforholdene) fastsatt som det viktigste (hovedjobben).

Jobber (arbeidsforhold)

Begrepene «jobb» og «arbeidsforhold» blir brukt synonymt og er definert som jobb som kompenseres i form av lønn e.l. Betegnelsen omfatter både hovedarbeidsforhold og biarbeidsforhold. En person (individ) kan ha flere arbeidsforhold/jobber i ulike virksomheter. Flere arbeidsforhold/jobber i samme virksomhet summeres opp til ett arbeidsforhold/én jobb. Arbeidsforhold inkluderer både hoved- og biarbeidsforhold, men ikke arbeidsforhold som selvstendig næringsdrivende.

Avtalte årsverk

Avtalte årsverk omfatter det man forventer å arbeide ifølge arbeidskontrakten, og man tar ikke hensyn til overtid og ulike typer fravær. Avtalte årsverk defineres på følgende måte: Summen av antall heltidsjobber (arbeidsforhold) og deltidsjobber omregnet til heltidsjobber.

Bosatte

Bosatte er definert som personer registrert i Folkeregisteret og inkluderer også midlertidige innflyttere med planlagt opphold i Norge på seks måneder eller mer.

Utenlandsk pendler (ikke-bosatte)

Utenlandske pendlere (ikke-bosatte) er definert som personer registrert i Folkeregisteret med planlagt opphold i Norge på under seks måneder. Ikke-bosatte omfatter personer med et midlertidig id-nummer (D-nummer) eller som er registrert som utvandret, men jobber i Norge.

Utenlandske pendlere omfatter:

- Lønnstakere i norske og utenlandske virksomheter som har lengre arbeidsperioder i Norge med påfølgende lengre friperioder.
- Personer som ikke bor i Norge i det hele tatt, men som pendler over grensen hver dag eller ukentlig for å arbeide i Norge. Disse er registrert som utenlandske pendlere uansett hvor lenge pendlingen foregår, forutsatt at de bor utenfor Norge. Dette gjelder for eksempel nordmenn og svensker som bor i Sverige og jobber i Norge.
- Utenlandske bosatte som arbeider på kontinentalsokkelen eller som er sjøfolk på norske skip i utenriksfart innenfor EØS-området.
- Asylsøkere med midlertidig arbeidstillatelse

Dette er en svært heterogen gruppe som altså omfatter personer som pendler til arbeid i Norge for lengre eller kortere perioder av gangen. Det betyr at selv om en person er korttidsinnvandrер, kan man arbeide i Norge i flere år.

Yrke

Opplysninger om yrke baserer seg på standard for [yrkesklassifisering \(STYRK08\)](#). Hvilken yrkeskode en stilling skal ha, bestemmes av arbeidsoppgavene. Det vil si at yrkeskoden skal tilsvare konkrete arbeidsoppgaver, ikke utdanning hos den enkelte, type ansettelsesforhold, kontrakt, lønn eller bransje.

Virksomhet (bedrift)

Virksomhet (bedrift) brukes av SSB som betegnelse på en produksjonsenhet, dvs. en lokalt avgrenset enhet som hovedsakelig driver produksjon av varer eller tjenester innenfor en bestemt næring. Dette omtales som underenhet i ER.

Standard klassifikasjoner

- Næring er kodet etter [standard for næringsgruppering \(SN2007\)](#).
- Yrke er kodet etter [standard for yrkesklassifisering \(STYRK-2008\)](#).
- Fordeling på fylke og kommune følger fylke- og kommunelister per 1. i den midterste måneden i et gitt kvartal og er kodet etter [standard for kommuneinndeling](#) og [standard for fylkesinndeling](#).
- Utdanning er kodet etter [standard for utdanningsgruppering \(NUS\)](#)